

Diskriminace sexuálních menšin

Alena Gottvaldová

Bakalářská práce
2015



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií


INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Institut mezioborových studií
akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Alena Gottvaldová**
Osobní číslo: **H128298**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Diskriminace sexuálních menšin**

Zásady pro vypracování:

Zadané a zvolené téma bude vypracováno podle pokynů obsažených v SR UTB ve Zlíně č. 7/2014, včetně příloh, případně podle dalších materiálů. Zejména bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovedního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucím bakalářské práce.

S vědomím těchto zásad a pravidel a po konzultaci s vedoucím práce bude práce zaměřena:

- na vysvětlení pojmů vztahujících se k tématu;
- na příklady diskriminace;
- na příčiny vzniku diskriminace a na možné řešení ve společnosti.

Součástí práce bude sociologický průzkum zaměřený na názory a pohledy majority na minoritu ale také minority na majoritu.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Zákon č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod.

Zákon č. 198/2009 Sb. Zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon).

Bobek, M., Boučková, P., Kühn, Z. (eds.) Rovnost a diskriminace. 1. Vydání. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-584-1.

Fanel, J. Gay historie. Praha: Dauphin, 2000. ISBN 80-7272-010-4.

Fialová, E. Diskriminace a právo: diskriminace na základě pohlaví a rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce z pohledu práva. Praha: Gender Studies, 2007. ISBN 978-80-86520-20-9.

Janošová, P. Homosexualita v názorech současné společnosti. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-7184-954-5.

Procházka, I., Janík, D., Hromada, J. Společenská diskriminace lesbických žen, gay mužů a bisexuálů v ČR. Praha: Gay iniciativa v ČR, 2003.

Weiss, P., Zvěřina, J. Sexuální chování v ČR. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-558-x.

Další literatura bude obsažena v Projektu bakalářské práce a průběžně doplňována během práce.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Mgr. Zdeňka Vaňková
Institut mezioborových studií

Datum zadání bakalářské práce:

15. prosince 2014

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2015

Ve Zlíně dne 15. prosince 2014



doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka



doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.
ředitel ústavu


Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v příruční knihovně Fakulty humanitních studií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a jeden výtisk bude uložen u vedoucího práce;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Brně 28.4.2015

ALENA GOTTVALDOVA' 
Jméno, příjmení a podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce na téma Diskriminace sexuálních menšin je zaměřena na názor majoritní heterosexuální společnosti k menšinové homosexuální minoritě. Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. Teoretická část bakalářské práce definuje základní pojmy, jako je heterosexualita, bisexualita, transsexualita a rovněž se zabývá chápáním homosexuality od starověku po současnost. Převážná část práce se věnuje současné diskriminaci gayů a lesbiček a otázce registrovaného partnerství a výchovy dětí. Praktická část představuje výzkum, který mapuje názory a postoje části naší společnosti na možnou výchovu dětí v rodinách, kde jsou partneři stejného pohlaví.

Klíčová slova: bisexualita, diskriminace, gay, homosexualita, lesba, registrované partnerství, sexuální orientace

ABSTRACT

The aim of the bachelor thesis Discrimination of sexual minorities is to show the opinion of the major heterosexual society towards the minor homosexual society. The work is divided into two parts, theoretical and practical. The theoretical part of the bachelor thesis defines basic concepts such as heterosexuality, bisexuality, transsexuality, and it also deals with understanding of homosexuality from antiquity to the present. The major part of the thesis concerns the current gay and lesbian discrimination, and deals with the issue of registered partnership and raising children. The practical part of the bachelor thesis presents research which surveys opinions and attitudes of a part of our society to the possibility of raising children in families where there are partners of the same sex.

Keywords: bisexuality, discrimination, gay, homosexuality, lesbian, registered partnership, sexual orientation

Chtěla bych poděkovat PhDr. et Mgr. Zdeňce Vaňkové za velmi užitečnou metodickou pomoc, odborné vedení, cenné rady a ochotu, které se mi dostalo v průběhu zpracování bakalářské práce.

Také bych chtěla poděkovat svému manželovi za morální podporu a pomoc, kterou mi poskytl při zpracování bakalářské práce, a které si nesmírně vážím.

Alena Gottvaldová

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 LGBT – DEFINICE	10
1.1 Z DĚJIN HOMOSEXUALITY	13
1.2 HOMOSEXUALITA A ZÁKON	15
1.3 VÝVOJ PO ROCE 1989	21
1.4 NĚKTERÉ ZVLÁŠTNOSTI HOMOSEXUALITY	22
1.5 LÉČENÍ HOMOSEXUÁLNÍCH OSOB	23
1.6 GAY MUŽI A RODIČOVSTVÍ	27
2 DISKRIMINACE	28
2.1 PŘÍMÁ DISKRIMINACE.....	28
2.2 NEPŘÍMÁ DISKRIMINACE	29
2.3 DISKRIMINAČNÍ JEDNÁNÍ.....	30
2.4 ŽIVOTNÍ PŘÍBĚH TOMÁŠE	31
2.5 DISKRIMINACE V ZAMĚSTNÁNÍ.....	32
2.6 ŠKOLA A RODINA.....	34
II PRAKTICKÁ ČÁST	36
3 CÍL VÝZKUMU	37
3.1 FORMULACE HYPOTÉZ.....	37
3.2 METODY VÝZKUMU.....	38
3.3 ODPOVĚDI NA OTÁZKY	43
3.4 VYHODNOCENÍ HYPOTÉZ.....	51
3.5 NĚKTERÉ NÁZORY RESPONDENTŮ	52
ZÁVĚR	56
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
SEZNAM GRAFŮ	61
SEZNAM TABULEK	62
SEZNAM PŘÍLOH	63

ÚVOD

Sexualita vždy byla tématem, které lidi fascinovalo, zajímalo, a současně tématem, které bylo tabu ve většině společností. Pokud byla sexualita mezi mužem a ženou tabuizována přesto, že se jednalo o normální vztah, jak dalece musel být tabuizován a odsuzován vztah mezi dvěma ženami nebo dvěma muži? Společnost tyto vztahy nechápala, považovala je za zvrácenost, zatracovala osoby, které se vymykaly běžnému pojetí sexuality. S tímto zatracováním a nepochopením se spojovala tvrdá diskriminace, často hraničící až s násilím vůči odlišujícím se osobám. V některých společnostech byla tato sexuální odlišnost trestána až smrtí.

Dnešní společnost, která se považuje za demokratickou a vyspělou, staví na odiv toleranci homosexuality, ale je prokázáno, že tato tolerance je v mnoha případech pouze přetvářkou. V realitě se homosexuálové bohužel více než často setkávají s diskriminací.

Současná společnost homosexualitu již nechápe jako nemoc nebo hřích, naštěstí se již nesnaží léčit ji elektrošoky či něčím mnohem horším, co je z minulosti dokumentováno. V osobním a soukromém životě mnozí z nás reagují na gaye a lesbičky pokud ne přímo s odporem, tak alespoň odtažitě nebo s nedůvěrou. Příkladem tohoto postoje je současná diskuze ve společnosti o tom, zda je možno homosexuálním párům svěřit do výchovy dítě, kdy se mnozí obávají, že nevhodnou výchovou by i z heterosexuálně zaměřeného dítěte bylo možno vychovat homosexuála.

Na současném vnímání homosexuality má velký podíl několik století odsuzování a zatracování. Tedy něčeho, co vybočovalo z předepsané společenské normy. Sex jako takový byl v katolické společnosti hříchem, zvláště pak sex, který nevedl k plození dětí. Byla zatracována i onanie, natož pak homosexuální pohlavní styk.

Autorka svou práci zaměřila v první části na objasnění pojmu homosexualita a na definici tohoto pojmu v historickém i současném pojetí. Zaměřila se jak na pozitivní chápání homosexuality, tedy na dobu starého Řecka a Říma, tak na negativní pojetí v období křesťanství, to znamená období našeho letopočtu a současnost.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 LGBT – DEFINICE

„**LGBT** (dříve častěji **GLBT**) je zkratka označující lesby, gaye, bisexuály a transgender osoby. Zkratka tak zahrnuje osoby s menšinovým sexuální zaměřením vůči heterosexuálnímu zaměření.“¹

„**Bisexualita** – nevyhraněné, zároveň homosexuální i heterosexuální zaměření. Pro bisexuálního jedince jsou sexuálně přitažlivé osoby obojího pohlaví.“², ale také „přibližně vyrovnaná erotická a citová náklonnost k osobám opačného pohlaví.“³

„**Gay** – pojmenování pro homosexuála (původně z angličtiny, kde znamená „veselý“), někdy se užívá obecně pro muže i ženy, jindy jen pro muže. Kromě vlastní homosexuální orientace předpokládá alespoň určité sebevědomění a ztotožnění se sexuální orientací.“⁴

„**Homosexualita** – erotické sexuální zaměření na jedince stejného pohlaví. Hodnocení homosexuality se v různých dobách a kulturách často diametrálně liší. To, co ve starověkém Řecku nebo Římě patřilo u mužů k „dobrým mravům“ a u žen bylo vnímáno jako „feministická libůstka“, je jindy a jinde považováno za sexuální deviaci nebo trestný čin.“⁵

„**Heterosexualita** – eroticko-sexuální zaměření na osoby opačného pohlaví.“⁶

„**Lesba** – pojmenování pro homosexuálně orientovanou ženu. Některé ženy je považují za urážlivé, jiné se k němu naopak hrdě hlásí.“⁷

„**Homosexuální identifikace** – vnitřní ztotožnění se s homosexuálním cítěním.

¹ <http://cs.wikipedia.org/wiki/LGBT> [cit. 12. dubna 2015]

² CAPPONI, Věra, Tomáš NOVÁK a Růžena HAJNOVÁ. Sexuologický slovník. Vyd. 1. Praha: Grada, 1994, str. 24

³ PROCHÁZKA, Ivo. Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe. Brno: STUD, 2002, str. 26

⁴ Coming out, str. 26

⁵ CAPPONI, Věra, Tomáš NOVÁK a Růžena HAJNOVÁ. Sexuologický slovník. Vyd. 1. Praha: Grada, 1994, str. 54

⁶ CAPPONI, Věra, Tomáš NOVÁK a Růžena HAJNOVÁ. Sexuologický slovník. Vyd. 1. Praha: Grada, 1994, str. 53

⁷ PROCHÁZKA, Ivo. Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe. Brno: STUD, 2002, str. 26

Homosexuální orientace (preference) – převažující nebo výlučná erotická a citová náklonnost k osobám stejného pohlaví.

Homosexuální chování – v širším slova smyslu zahrnuje všechny aktivity směřující k nalezení a navázání erotického a sexuálního vztahu s osobou stejného pohlaví, v užším slova smyslu pak pohlavní styk (nejen soulož) s osobou stejného pohlaví.⁸

„**Homofobie** – doslova strach z homosexuality, častěji se užívá se smyslu přijetí netolerantních postojů a předsudků vůči homosexuálům.“⁹

„**Sexuální orientace** se projevuje reakcí člověka na erotické signály. Nejčastěji se vyskytuje orientace na dospělé jedince opačného pohlaví (heterosexuální orientace). Jde o podporu reprodukčního chování. Sexuální orientace je formována především biologickými determinantami, nikdo z nás si ji nevybírám. Zatím není popsán mechanismus vzniku sexuální orientace, existuje však řada argumentů pro tento předpoklad (studie genetické, neuroanatomické, studie prenatálních hormonů, imunologické atd.).“¹⁰

„**Transsexuál** se psychicky identifikuje s opačným pohlavím, než ve kterém se narodil. Přeje si žít jako osoba opačného pohlaví. K vlastnímu tělu má odpor včetně dotekového. Fyziologické funkce jeho pohlaví jsou mu nepříjemné (menstruace, erekce, poluce). Tito lidé jsou ochotni podstoupit jakékoliv somatické i úřední útrapy, aby se domohli změny – jak na těle, tak i v osobních dokladech. Diagnostika transsexualismu je složitá a vyžaduje dlouhodobé sledování. U nás mají transsexuálové možnost na základě sexuologického vyšetření, podat žádost ke komisi pro operativní zákroky na pohlavních orgánech. Na základě rozhodnutí komise jsou prováděny jednotlivé fáze přeměny pohlaví (provádí se hormonálně, chirurgicky, i úřední změnou jména a dokladů). Nelze je zaměňovat s homosexuály ani transvestity.“¹¹

⁸ PROCHÁZKA, Ivo. Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe. Brno: STUD, 2002, str. 26

⁹ PROCHÁZKA, Ivo. Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe. Brno: STUD, 2002, str. 26

¹⁰ VENGLÁŘOVÁ, Martina a Petr EISNER. Sexualita osob s postižením a znevýhodněním. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, str. 21

¹¹ CAPPONI, Věra, Růžena HAJNOVÁ a Tomáš NOVÁK. Sexuologický slovník. Vyd. 1. Praha: Grada, 1994, str. 132

„*Transvestitismus* – sexuální úchylka projevující se nutkavou touhou nosit oděv vhodný pro druhé pohlaví. Převlek je spojen se sexuálním vzrušením.“¹²

„*Sexualita* patří k základním lidským potřebám. Zdaleka nezahrnuje jenom fyzický sex, nýbrž je v ní zahrnuto mnoho složek:

- *potřeba intimního kontaktu s blízkým člověkem,*
- *prožitky silného citu, sounáležitosti, opory,*
- *spokojenost, pocit potřebnosti pro jiné,*
- *sex, sexuální uspokojení,*
- *rodičovství, a tím i potřeba pokračování rodu.“*¹³

„*Většina lidí se stále domnívá, že homosexualita je v souvislosti se značným poklesem heterosexuálních zájmů abnormální, a to navzdory přetrvávajícímu bombardování propagandy o normálnosti ze strany ignorantních a moderních sociálních a politických ideologů, kteří ovládají média, politiku a větší část akademického světa. Jestliže společenská elita naší doby ztratila zdravý lidský rozum, neplatí to o širokých vrstvách obyčejných lidí. Nejlepší odpovědí na překvapivou otázku mnoho z nich, jak je tedy možné, že by se intelektuálové mohli domnívat, že homosexualita je normální, je snad poznámka George Orwella, že totiž určité myšlenky „jsou tak pošetilé, že jim mohou věřit jen intelektuálové“.*“¹⁴

„*Sexuální styky a současně s tím silné emocionální vazby mezi osobami stejného pohlaví existovaly pravděpodobně vždy, homosexualita jako slovo, představa, koncept či identita oproti tomu nikoli. Coby označení přitažlivosti k osobám téhož pohlaví byla „homosexualita“ poprvé veřejně použita v roce 1869.*“¹⁵

„*Homosexualitu Voltaire označuje jako „omyl přírody“ („méprise de la nature“), způsobený zejména u mladých mužů dočasným oklamáním smyslů a silou pohlavního pudu.*

¹² CAPPONI, Věra, Růžena HAJNOVÁ a Tomáš NOVÁK. Sexuologický slovník. Vyd. 1. Praha: Grada, 1994, str. 132

¹³ VENGLÁŘOVÁ, Martina a Petr EISNER. Sexualita osob s postižením a znevýhodněním. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, str. 17–18

¹⁴ AARDWEG, G. Terapie homosexuality: rádce pro postižené a poradce. Vyd. 1. Praha: Pro občanské sdružení Exodus vydalo Hnutí Pro život ČR, 2003

¹⁵ HIML, P., SEIDL J. a SCHIDLER F. „Miluji tvory svého pohlaví“: homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí. Vyd. 1 Praha: Argo, 2013, str. 24

Není proto ani divu, že tento omyl přírody je mnohem běžnější v mírném podnebí než na ledovém severu, poněvadž krev je tam ohnivější a příležitost častější. Zatímco v antickém Řecku „sokratická láska“ v zásadě nespočívala v sexuálních kontaktech, ale v pevném přátelském poutu mezi mladým a starším mužem, oddávali se pederastickým hrátkám i křesťanští mniši, odsouzení k celibátu.“¹⁶

1.1 Z dějin homosexuality

Kolébkou antické homosexuality bylo staré Řecko.¹⁷ Řekové chápali život jako věc, kterou je nutno oslavovat, a součástí života byl i sex. Domnívali se, že láska patří nedělitelně k životu, chápali ji jako jedno ze základních životních potěšení, k nimž patřilo i jídlo a pití. Nevnímali sex jako hřích, ale jako běžnou součást denního života, a sexem nechápali pouze soulož dvou osob odlišného pohlaví. Ve starém Řecku byla běžná masturbace, sex s osobami stejného pohlaví, sex s mladými lidmi, téměř dětmi. Bylo však zakázáno cizoložství a znásilnění, stejně jako pohlavní styk s nezletilými. Hranice povoleného sexu byla stanovena na dvanáct let, což se týkalo jak dívek, tak chlapců.

Pohlavní orgány byly ve starém Řecku chápány trochu jinak než v dnešní společnosti. Antické chápání pohlavního údu – falu – bylo ovlivněno jeho funkcí, která byla považována za posvátnou, byl chápán jako ochránce před určnutím. Tento přístup v jižních státech, nejen v Řecku, ale i v Itálii nebo Španělsku, zůstal v určité formě dodnes, což dokladují například klepadla na dveřích domů ve tvaru pohlavního údu s varlaty. Řekové i Římané při oslavách nosili falus v čele průvodu, čímž chtěli jak na sebe, tak na své hospodářství přivolat plodnost připisovanou tomuto pohlavnímu orgánu.¹⁸

Z historie je doloženo, že například v armádě starší válečník držel ochrannou ruku a patronát nad výcvikem mladíků, kteří mu opláceli výuku a pozornost sexuálními vztahy. Stejně tak bylo vnímáno postavení žáka a učitele, kdy bylo samozřejmostí, že učitel žáka učí nejen společenským a školním dovednostem, ale i sexu. Toto platilo nejen mezi běžnými občany, ale i mezi osobami nejvýše postavenými, mezi aristokracií a v armádě.

¹⁶ HIML, P., SEIDL J. a SCHIDLER F. „Miluji tvory svého pohlaví“: homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí. Vyd. 1 Praha: Argo, 2013, str. 39

¹⁷ FANEL, J. Gay historie. Praha: Dauphin, 2000

¹⁸ ESLAVA GALÁN, Juan. Láska a sex ve starém Řecku. Vyd. 1. Překlad Jan Schejbal. Praha: Ikar, 2003

Odlišovalo se však vnímání pederastie, kdy prostí lidé ji nechápali ve smyslu odměny učiteli za výuku, ale pouze v jejím jednoznačném homosexuálním smyslu. Vyšší společnost k ryze homosexuálnímu vztahu přidala i duchovní nadstavbu chápanou jako vzájemnou povinnost se nezpronevřit postavení jak učitele, tak žáka. Jednalo se tedy o vztah postavený na základních pravidlech, přičemž staří Řekové dokonce vztah mezi učitelem a mladíkem stavěli na roveň manželskému svazku – po dobu jeho trvání.¹⁹

Pederastický vztah tedy tvořil dospělý muž a dospívající mladík, jehož věk byl omezen dvanácti lety, což byla společensky stanovená doba začátku sexuálního života, a osmnácti lety, případně i dříve, pokud se u mladíků objevilo výrazněji pubické ochlupení a začal mutovat. Sex s osobou mladší dvanácti let byl trestán velmi přísně, především ve Spartě.

Kolébku antické homosexuality bylo staré Řecko, ale vzhledem k tomu, že Řím převzal z historie i mytologie starých Řeků značné množství poznatků, které zpracoval ve své vlastní historii, poučil se i v oblasti homosexuality. Ta se týkala nejenom obyčejných lidí, ale i těch nejvýše postavených. Z historických dokumentů lze vyčíst, že bisexuálem byl např. Gaius Julius Caesar, který se pravděpodobně za své choutky styděl, takže zakázal v účetních knihách evidovat náklady za otroky, se kterými měl pohlavní styky.²⁰

Z římské historie můžeme jako homosexuály či bisexuály jmenovat i Caesarova syna Gaie Octaviana Augusta²¹, Tiberia²² a především císaře Gaia Caligulu²³ a císaře Nerona²⁴, kteří prosluli jako chlípníci neštítící se jakéhokoliv sexuálního jednání.

S úpadkem římské říše se zvětšovalo množství homosexuálů ve společnosti, zejména v jejích vyšších vrstvách. O homosexuálních ženách není v římské literatuře tolik zmínek jako v řecké historii a kultuře, ale je prokázáno, že zde rovněž existovaly, ale byly pronásledovány ještě větším opovržením, než pasivní homosexuálové.²⁵

¹⁹ ESLAVA GALÁN, Juan. *Láska a sex ve starém Řecku*. Vyd. 1. Překlad Jan Schejbal. Praha: Ikar, 2003

²⁰ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, str. 78, 79

²¹ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, str. 80

²² FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, str. 81

²³ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, str. 82

²⁴ FANEL, J. *Gay historie*. Praha: Dauphin, 2000, str. 83

²⁵ ESLAVA GALÁN, Juan. *Milostný život ve starém Římě*. Vyd. 1. Praha: Ikar, 2004, str. 54, 55

1.2 Homosexualita a zákon

Jak vyplývá z historických dokumentů, např. z Karolínského trestního kodexu z r. 1353, byl trestem za styk s osobou stejného pohlaví stanoven trest smrti. Homosexuálové byli takto postihováni až do roku 1787, kdy se tento trest uvolnil v souvislosti s osvícenskými postupy a dekrety Josefa II. To však neznamenalo, že by od této doby byl homosexuální styk beztrestný, pouze to znamenalo, že jediným trestem za tento styk již nebyla jednoznačně smrt. I v 18. století platilo, že homosexuálové, kteří byli přestíženi při styku s osobou stejného pohlaví, byli vězněni a trestáni fyzickými tresty, což trvalo až do dvacátého století. Mezi světovými válkami, možná z důvodu celkového uvolnění ve společnosti, však tato perzekuce nebyla tak výrazná jako před první světovou válkou a v dřívější době. Je doloženo, že se homosexuálové v meziválečné době scházeli ve své vlastní kavárně v Praze a pokusili se vydávat vlastní časopis.²⁶

O tom, že spolu měly pohlavní styk dvě osoby téhož pohlaví, se úřady dozvídaly především na udání. Řízení konal sám vyšetřující soudce, kdy výslechu obviněného nesměl být přítomen obhájce ani žalobce. Soudce vyslyšel, a pokud obviněný vypovídal jinak než na počátku vyšetřování na policii, měl soudce za úkol zjistit, proč se obviněný vyjadřuje odlišně od prvního výslechu. Pokud pak vyšetřující soudce uznal, že je zde důvodné podezření, že byl porušen zákon, předal spis soudnímu zástupci, který vypracoval obžalobu a spis opětovně předal soudci k řízení před soudem. Protože zákon nespécifikoval pojem „smilstvo“, bylo pouze na soudním tribunálu, co ještě odsoudí a co nebude považovat za porušení zákona a obžalovaného zproští obžaloby. Lze dovozovat, že soudy si vykládaly pojem smilstva široce a že osvobozující rozsudky byly vynášeny zřídka.²⁷

Pokud soud vynesl rozsudek odsuzující obžalovaného k výkonu trestu, vykonával odsouzený tento trest v tzv. těžkém žaláři stejně jako vrazi a jiní vážní delikventi. Pojem těžkého žaláře zahrnoval okovy na nohou a zákaz styku s osobami, které nepracovaly v žaláři, tedy žádný styk s veřejností, rodinou, příbuznými a přáteli. Od roku 1867 pak

²⁶ BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. Třetí pohlaví? Vyd. 1. Praha: Scientia Medica, 1992

²⁷ SEIDL, J., Od žaláře k oltáři. Host vydavatelství, 2012, str. 25

byly okovy na nohou zrušeny a bylo možno využít jiných způsobů ztrestání trestu, jako např. půst nebo tvrdé lože, a to nejvýše jednou za 14 dnů.²⁸

Součástí trestu byla i pracovní povinnost, stejně jako odnětí veřejných titulů, akademických hodností a veřejné služby (zde byla zahrnuta i práce učitele).

Tento zákon byl převzat i do právního řádu Československé republiky po roce 1918. V období první republiky se otázkou trestnosti homosexuality zabývalo i Národní shromáždění, kdy se jednalo o ztrátu volebního práva v obcích v případě, že občan byl odsouzen pro své homosexuální projevy. V tomto období se také zákonodárci zaměřovali na otázku vrozenosti homosexuality. V roce 1929 pak došlo i na to, že bylo možno v rámci obhajoby využít i znalecký posudek, v němž znalec mohl konstatovat náležitosti týkající se vrozené homosexuality, problémem však bylo, že nebyl dostatek soudních znalců, kteří by byli schopni a ochotni tyto znalecké posudky vypracovávat.²⁹

S omezením občanských svobod za doby německé okupace pak samozřejmě došlo i ke zpřísnění postihu homosexuálů, kteří byli, stejně jako Cikáni, Židé a další skupiny obyvatel, které se odlišovaly od představy německé dokonalosti, posíláni do koncentračních táborů. Paradoxem této doby je, že i mezi předními představiteli nacistů byli homosexuálové, příkladem může být Heydrich či Hess, prý se takto choval i Himmler a snad i Adolf Hitler.

V poválečném období se pronásledování homosexuálů opět zvolnilo, i když doba nástupu socialismu nebyla takovýmto odchylkám od nalinkovaných vzorů přístupná. Lze však konstatovat, že od r. 1961, kdy byl vydán nový Trestní zákon, nebyla homosexualita zahrnuta do trestných činů, i když samozřejmě – vzhledem k době vydání zákona – nebyla zcela beztrestná. Trestní zákon z r. 1961 stanovil, že pohlavní styk s osobou stejného pohlaví je trestný tehdy, když jej vykoná osoba starší osmnácti let s osobou nezletilou, dále zde bylo stanoveno, že tento pohlavní styk je trestný, pokud je zneužita závislost druhé osoby, rovněž byl trestný homosexuální styk za úplatu. Postihováno bylo i to, pokud homosexuální styk budil veřejné pohoršení.³⁰

²⁸ SEIDL, J., *Od žaláře k oltáři*. Host vydavatelství, 2012, str. 27

²⁹ SEIDL, J., *Od žaláře k oltáři*. Host vydavatelství, 2012, str. 31

³⁰ BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. *Třetí pohlaví? Vyd. 1.* Praha: Scientia Medica, 1992, str. 111

Postupem času bylo zjištěno, že tato právní úprava není zcela dokonalá a nevystihuje podstatu toho, co mělo být postihováno.³¹ I když byl § 244 trestního zákona z r. 1961 pokrokem oproti předchozí právní úpravě, byl přesto diskriminační a omezoval svobodu homosexuálů už tím, že jej bylo možno vykládat v jejich neprospěch. Příkladem může být vydírání, kdy jeden z partnerů mohl ohrozit druhého tvrzením, že jej oznámí na policii, pokud mu nevyhoví a nevykoná pro něj, co po něm požaduje. Právnická a sexuologická elita se snažila dlouhodobě o změnu tohoto paragrafu. Podařilo se to až po sametové revoluci. Od r. 1990 není homosexualita nijak postihována.³²

To však neznamená, že by současná demokratická společnost nabídla homosexuálům naprostou rovnost s heterosexuály. I když nyní homosexuálové mohou uzavírat registrované partnerství, nemohou po sobě například dědit, nemohou spolu oficiálně vychovávat děti jako jejich rodiče, nemohou mít společný byt, problémem je například i podávání informací v případě nemoci jednoho z partnerů.³³

Perzekuce homosexuálů

V období před první světovou válkou pak lze vysledovat nárůst počtu odsouzených osob pro homosexualitu, z čehož plyne, že společnost v této době výrazně přitvrdila. V době první světové války pak počet odsouzených výrazně klesl, což bylo jistě dáno i společenskou situací ve válečném období.

Tab. Počet trestů uložených homosexuálním osobám v letech 1914–1922³⁴

	1914	1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922
Čechy	56	29	36	13	5	13	35	44	101
Morava a Slezsko	67	35	25	13	4	11	22	52	85

³¹ O prosazení novely zákona se zasloužili sexuologové Karel Nedoma a Kurt Freund.

³² Pokud 17letý mladík svedl 19letého s tím, že je plnoletý, trestně stíhán byl ten starší.

³³ BRZEK, A., PONDĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. Třetí pohlaví? Praha: SCIENTIA MEDICA, 1992, str. 113

³⁴ SEIDL, J., Od žaláře k oltáři. Host vydavatelství, 2012, str. 34

Tab. Délka trestů uložených osobám v letech 1914–1922³⁵

	do 1 měs.	1–3 měs.	3–6 měs.	6–12 měs.	1–2 roky	2–3 roky	3–5 let
1914	43	44	24	4	4		2
1915	19	28	10	4	3		
1916	15	31	8	5	2		
1917	13	7	4	1	1		
1918	4	4			1		
1919	5	15	2	1	1		
1920	17	30	6	3			
1921	22	53	15	5	1		
1922	43	87	35	14	2	1	1

Meziválečné období se pak počtem případů odsouzené homosexuality nevymykalo předválečné době. V období okupace pak je nutno počítat, co se týká podezřelých, pouze s etnickými Čechy, neboť Němci byli souzeni německými soudy, takže nelze přesněji určit, zda v tomto období byla homosexualita perzekuována více či méně.³⁶

Uvedené hodnoty byly čerpány od soudů v Plzni, Hradci Králové a Praze, autor neuváděl výsledky jiných soudů v republice. Lze však doložit, že odsouzených mužů bylo výrazně více než žen.

Pronásledování homosexuálů samozřejmě vedlo i ke snaze potlačit perzekuování této skupiny osob. Zasloužilo se o to emancipační hnutí, které se výrazněji začalo projevovat již v předminulém století. Za průkopníky osvěty homosexuality lze považovat německého lékaře Magnuse Hirschfelda, který sám byl homosexuál a tomuto problému se věnoval po celý svůj život především ve snaze zlepšit podmínky homosexuálů. Byl také zakladatelem

³⁵ SEIDL, J., *Od žaláře k oltáři*. Host vydavatelství, 2012, str. 34

³⁶ SEIDL, J., *Od žaláře k oltáři*. Host vydavatelství, 2012, str. 46

první organizace bojující za práva homosexuálů, Vědecko-humanitního výboru, založeného 14. 5. 1897.³⁷ Magnus Hirschfeld pracoval i jako soudní znalec z oboru sexuologie, přednášel, věnoval se osvětové činnosti a bojoval za práva homosexuálů. Lze dovést, že i jeho práce a osvěta se odrazila v meziválečném období v Československu, kdy se projeví snahy o odrestnění homosexuality. K prvním projevům naznačujícím tento směr došlo již před první světovou válkou, ale pro odrestnění homosexuality bylo významné až poválečné období. Prvním, kdo v poválečném Československu vystoupil s touto myšlenkou, byl František Čeřovský, který pracoval v Praze jako advokát.³⁸ Tento právník uváděl, že za sexuální zaměření jedince mohou jeho žlázy, a tedy není možno trestat za to, s čím se člověk narodil.

Dalším propagátorem odrestnění homosexuality byl v meziválečném období Hugo Bondy, psychiatr a sexuolog. I on souhlasil s tím, že nelze trestat za to, co je člověku dáno již při narození, tedy za žlázy, které určují sexuální orientaci jedince.³⁹

V roce 1925 byl v Praze uspořádán první sjezd československých právníků, který projednával právní ohodnocení homosexuality. Zde se odborníci vyjádřili k tomu, že smilstvo mezi osobami téhož pohlaví nemůže být trestáno samo o sobě, mohou být trestány pouze projevy, které jsou závadové i při pohlavním styku mezi heterosexuály, tedy například znásilnění, styk s osobami nesvéprávními, mladými apod.

V roce 1923 můžeme vysledovat první pokus o vznik samostatné homosexuální organizace; tato organizace ani její následovnice však neměly větší úspěch ve společnosti. V této době se homosexualitě začal věnovat i tisk, rovněž však v nevelkými úspěchy, neboť společnost nebyla pro emancipaci homosexuality ještě dostatečně zralá. V roce 1931 bylo vydáno první číslo časopisu Hlas sexuální menšiny, který bojoval za práva sexuálních menšin, propagoval zrušení předsudků vůči homosexualitě, a to jak po společenské, tak trestněprávní linii. I když časopis měl v době vzniku podporu vědců i společensky významných lidí, tato podpora brzy vymizela a časopis se potýkal s finančními problémy, neboť mu chyběli předplatitelé. Jeho nástupcem se stal Nový hlas, který se zaměřoval

³⁷ SEIDL, J., Od žaláře k oltáři. Host vydavatelství, 2012, str. 91

³⁸ SEIDL, J., Od žaláře k oltáři. Host vydavatelství, 2012, str.118

³⁹ SEIDL, J., Od žaláře k oltáři. Host vydavatelství, 2012, str. 125

nejen na homosexualitu mužskou, ale i na lesbické vztahy. Konec těmto snahám učinila druhá světová válka.

V roce 1932 se konal v Brně kongres Světové ligy pro sexuální reformu.

V období komunistického režimu v Československu nebyla stanovena trestním zákonem z r. 1961 všeobecná trestnost homosexuality, což bylo poprvé v dějinách českých zemí. Homosexuálové nemohli být perzekuováni jen proto, že dali najevo přízeň osobě stejného pohlaví. Ještě podle trestního zákona z r. 1950 bylo v § 241 stanoveno: „ (1) *Kdo se pohlavně stýká s osobou téhož pohlaví, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok. (2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, dopustí-li se činu uvedeného v odstavci 1 a) s osobou mladší než osmnáct let, nebo b) za úplatu.*“⁴⁰

K tomu, aby trestním zákonem z r. 1961 nebyla homosexualita považována za trestněprávní delikt, napomohlo vědecké bádání a šíření osvěty českými sexuology, z nichž je nutno jmenovat především Josefa Hynie, Kurta Freuda, Karla Nedomu a další

Období totality neumožňovalo větší emancipační projevy homosexuálů, takže i když homosexualita nebyla právně trestána, byla společensky odsouzena a zavržena. Homosexuálové byli diskriminováni svým okolím, celou společností a nemohli svou odlišnou orientaci projevit veřejně bez následného společenského odsouzení a zavržení. Veřejné přiznání homosexuality znamenalo vyčlenění ze společnosti, často výpověď z práce, v mnoha případech i odsouzení vlastní rodinou.

Pokud v této době hledal homosexuální jedinec partnera, muselo to být pouze skrytě, v neoficiálních klubech, na nádražích, v lázních, kavárnách. Osvěta byla zaměřena především na pojetí homosexuality ze společenského a odborného, především lékařského hlediska. V roce 1976 založila brněnská sexuoložka Dagmar Bártová socioterapeutickou skupinu, která nahrazovala homosexuální kluby. Takový spolek byl založen v roce 1982 v Praze pod vedením Slavomila Hubálka a v roce 1988 pod vedením Antonína Brzka a Iva Procházky, rovněž v Praze.

⁴⁰ Sbírka zákonů, č. 86/1950, § 241 – Pohlavní styk s osobou téhož pohlaví

1.3 Vývoj po roce 1989

Velkou změnu přinesl rok 1989 spolu se sametovou revolucí. Otevřely se hranice a bylo možno začít komunikovat ve výrazně širším kontextu a také došlo k dalšímu otevření chápání homosexuality.

Začala vznikat centra, skupiny či organizace věnující se lidem z LGBT minoritních skupin. Nejznámějšími jsou PROUD, SOHO a STUD.

Začaly vycházet časopisy, charakteristikou spíše kulturně-společensky informační, celkově informační či inzertní: SOHO revue (1991–1997), SOHO ABSOLUT revue (1998), Gayčko (1999–2001), Náš svět (2001), Princ kontakt (1995–1998), Gay kontakt (1999, 2001–2004), BiG kontakt (2005–2009), Studna (1996–2002), Logos (1993–2001), Sergei (2002), Promluv (1993–1999), Alia (1996–1998), Incognito? (1999), LUI, Gay press (1992–1994), Princ (1993–), Princ story (1999), Gay Koktejl (1995–1998), Adam (1994–1995), Fox Boy (1994, 2000–2005), Amigo (1996–2007), MAXXX (2000–2007).⁴¹

Další pomoc či informace lze také hledat na telefonických linkách důvěry, které jsou pod záštitou STUD Brno, MONA Most nebo např. Logos Praha.⁴²

Mezi internetové zdroje pro potřebné kontakty či informace patří např.: www.kluci.cz; www.lesba.cz; gay.iniciativa.cz; www.stud.cz; www.004.cz; www.transgender.cz⁴³

Lidé z minoritních skupin se mimo jiné mohou obrátit také na tyto organizace: BLÍZKO DO POHODY (BDP), BÝLÝ PSI, CENTRUM TURISTIKY A SPORTU, CODE 004, DIVADLO BEZ ZÁBRAN, GALES, GAY INICIATIVA V ČESKÉ REPUBLICE, GAY VALACH, GKA CHOMUTOV, GILLIVER, INGEJÁNI, JIHOČESKÁ LAMBDA, KLUB LAMBDA OSTRAVA, KLUCI Z VYSOČINY, LOGOS PRAHA i BRNO, M-KLUB LAMBDA PRAHA, MOST K NADĚJI

⁴¹ HIML, P., SEIDL J. a SCHIDLER F. „Miluji tvory svého pohlaví“: homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí. Vyd. 1 Praha: Argo, 2013, str. 499–502

⁴² PROCHÁZKA, I. Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe. Brno: STUD, 2002, str. 28

⁴³ PROCHÁZKA, I. Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe. Brno: STUD, 2002, str. 28

(MONA), PĚŠKY ATD., PROJEKT ŠANCE, SOKRATES ÚSTÍ N. LABEM, SKUPINA 3, STUD BRNO, UCHO OLOMOUC, TRANSFORUM.⁴⁴

1.4 Některé zvláštnosti homosexuality

Homosexuálové nejsou jiní lidé než heterosexuální většina, avšak existují zde odlišnosti související s jejich sexuální preferencí a především s tím, jak jsou schopni tuto sexuální odlišnost přijmout a vyrovnat se s ní.

Sexuologové i psychologové dlouhodobě zkoumající osobnost homosexuálů zjistili, že homosexuální člověk má sebelítostivé pocity, které způsobují masochistické projevy. Jak popisují Alfred Adler a Edmund Bergler, je to dáno pocitem pohlavní méněcennosti a snahou tento pocit méněcennosti kompenzovat. Podle těchto teorií zůstává homosexuální jedinec ve své sexuální sféře stále dítětem a nedospěje; Kurt Freund to nazývá psychickým infantilismem.

Podle psychoanalytiků může tato méněcennost vznikat již tím, že se homosexuální jedinec neumí přizpůsobit svému okolí a srovnat se se svými vrstevníky s heterosexuální orientací, čímž může dojít k narušení jeho psychiky. Vyplývá to i ze vztahů dítě – rodič, které mohou být silně narušeny.

Je samozřejmé, že jedinec, který se v něčem odlišuje od většiny, má obavy z toho, že v případě, že jeho odlišnost vyjde najevo, bude touto většinou odsuzován a zůstane vyčleněn ze společnosti. Stejně tak i homosexuální jedinec, který si začíná svou odlišnost uvědomovat v raném věku, má obavy, že jej kolektiv vrstevníků odsoudí a vyloučí ze svého společenství. V důsledku této obavy svou homosexualitu potlačuje. Rovněž zde působí obava před kontaktem s osobami druhého pohlaví, protože homosexuální jedinec nemá zkušenosti s tím, jak se dvořit, randit, prostě chovat se jako heterosexuální většina. Okolí od něj očekává, že se bude chovat tak, jako všichni ostatní v jeho okolí, přičemž on

⁴⁴ PROCHÁZKA, I. Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe. Brno: STUD, 2002, str. 28, 29 a 30

si je vědom, že těmto očekáváním není schopen dostát. Toto rovněž umocňuje jeho pocity méněcennosti.⁴⁵

1.5 Léčení homosexuálních osob

V historii se lékaři i veřejnost domnívali, že homosexualitu lze potlačit, že ji lze vyléčit, a považovali ji za něco, co je naučené a získané vlivem okolí, výchovy, špatných návyků. Do konce 70. let byla homosexualita zařazena mezi duševní poruchy společně s depresemi, psychózami a dalšími psychickými onemocněními. Zpočátku ve Spojených státech, později v Evropě, se chápání homosexuality přesunulo z oblasti duševních chorob na pole psychologie, která se místo násilného přeučování homosexuálů na heterosexuály snaží docílit toho, aby byli schopni přijmout svou sexuální odchylku. Zároveň se začal řešit psychosexuální vývoj gayů a leseb a to, aby byli schopni se bez psychické či fyzické újmy stát plnohodnotnými členy společnosti.

V současné době se psychiatrie a sexuologie věnuje nejen těm homosexuálům, kteří jsou vnitřně srovnáni se svým homosexuálním odlišením se od většiny, ale také skupině zahrnující muže a ženy, kteří se se svou orientací do současné doby nevyrovnali. Ti pak požadují po lékařích, aby byli „přeoperováni“ na druhé pohlaví. Tyto homosexuály nazýváme egodystonními, nesmířenými homosexuály. Dnes již jsou lidé poučeni natolik, že vědí, že homosexualitu nelze vyléčit, občas se však setkáváme s tím, že po homosexuálních jedincích je požadováno, aby svou homosexualitu potlačili a chovali se jako heterosexuální většina. S tímto se setkáváme především v oblastech a v rodinách, kde je silná římskokatolická víra. Křesťanství homosexualitu razantně odsuzuje, takže hluboce věřící křesťan často může mít problém při konfrontaci své víry a svého sexuálního zaměření. V tomto případě hraje velkou roli postoj jeho nejbližšího okolí a úzké rodiny, kdy přijetí homosexuální orientace člena rodiny je rozhodující pro jeho další psychický rozvoj.

Přestože se postavení homosexuálů ve společnosti postupem času výrazně zlepšilo, stále zde vidíme diskriminaci gayů a leseb a můžeme sledovat obtíže, s nimiž se zapojují

⁴⁵ AARDWEG, G. Terapie homosexuality: rádce pro postižené a poradce. Vyd. 1. Praha: Pro občanské sdružení Exodus vydalo Hnutí Pro život ČR, 2003, str. 17–18

do společnosti. Z psychiatrické a psychologické praxe můžeme vysledovat, že stále velké procento homosexuálů potřebuje odbornou péči ať už proto, že nejsou schopni se sami vyrovnat se svým sexuálním zaměřením či ustát diskriminaci ve svém okolí, případně proto, že na své problémy s homosexuální orientací navazují další negativa, například nadměrnou konzumaci alkoholu, pokusy o sebevraždu apod. ve snaze vyřešit takto své problémy. V dnešní době je již lékařská věda a osvěta na mnohem vyšší úrovni než v minulém století, takže psychoterapeutové i sexuologové jsou většinou schopni poskytnout adekvátní péči bez toho, že by pacienta a priori odsuzovali a dali mu najevo své nesouhlasné postoje. Pokud se toto dříve stávalo, vedlo to k dalšímu depresivnímu citění jedince, který nenašel pomoc ani ve svém nejbližším okolí, ani u odborníků, což mohlo vést ke zdravotním psychickým problémům nebo k sebevraždám.

„Mezi typické problémy, s nimiž se homosexuální jedinci na lékaře či psychoterapeuta obracejí, patří potíže provázející rozpoznání a přijetí menšinové sexuální orientace. Ty mohou být vydatně posilovány homofobními postoji okolní společnosti, zvláště tehdy, když se s nimi daný jedinec vnitřně ztotožní. Významný je i postoj rodiny, který může tzv. coming out – proces, který zahrnuje rozpoznání, přijetí a přiznání homosexuální orientace, mladému jedinci do značné míry usnadnit, nebo naopak zkomplikovat.

V zahraniční literatuře je věnována pozornost také zvýšené konzumaci alkoholu i jiných návykových látek v řadách homosexuálních mužů i žen. Ta mívá často v pozadí nedokončený proces coming outu a konfliktní postoj k vlastnímu erotickému zaměření.“⁴⁶(MUDr. Antonín Brzek, MUDr. Dagmar Křížková, MUDr. Ivo Procházka)

„Lze konstatovat, že přestože se postavení homosexuální menšiny v naší společnosti v posledních letech viditelně zlepšilo, někteří homosexuální jedinci se v důsledku své sexuální orientace nadále potýkají s psychickými, sexuálními a sociálními problémy, jejichž úspěšné zvládnutí vyžaduje poradenskou či terapeutickou intervenci. (MUDr. Antonín Brzek, MUDr. Dagmar Křížková, MUDr. Ivo Procházka)“⁴⁷

⁴⁶ Problematika homosexuálních vztahů. Editor Gabriela Malinová. Praha: Českobratrská církev evangelická, 2006, 55 s. Knižnice studijních textů Českobratrské církve evangelické. str. 44, 45

⁴⁷ Problematika homosexuálních vztahů. Editor Gabriela Malinová. Praha: Českobratrská církev evangelická, 2006, 55 s. Knižnice studijních textů Českobratrské církve evangelické, str. 45

Problémem homosexuálů je to, že ke své homosexuální orientaci přicházejí většinou postupně, ve vyzrálejším věku. Obvykle si svou odlišnost uvědomují v době puberty, kdy ostatní běhají za dívkami a oni si všimají svých kamarádů místo kamarádek. Právě doba puberty, která je pro jedince problematická již sama o sobě, může přinášet psychické obtíže, je-li navíc zkomplikována poznatkem odlišné sexuální preference. Děti z rodin, které se odlišují viditelnými znaky, jako je barva pleti nebo vyznání, jsou odmala zvyklé, že se na ně okolí dívá jako na odlišné jedince, a od počátku se s tímto problémem učí žít. Stejný problém mají ve většině případů i jejich rodiče, protože rodina je sounáležitá ve svých postojích.

„Homosexuál má dvě možnosti.

Bud' si své zaměření uvědomí, připustí a bude se s ním učit žít, dříve či později třeba najde svého partnera nebo partnerku, ale především životní klid a spokojenost. Tento proces se nazývá coming out.

Nebo se s ním nikdy nesmíří. Někteří lidé jsou schopni své sexuální touhy potlačit, ale pro většinu je to nesmírně obtížné, zpravidla neúspěšné a je to spojeno s pocity viny, popíráním sama sebe, odřikáním, úzkostmi a někdy i chorobami.“⁴⁸

„Coming out někdy může probíhat velmi těžce a neobejde se bez lékařské či psychologické péče. Mezi homosexuálními pacienty sexuologického ústavu jich polovina měla za sebou pokus o sebevraždu. Dokud se nemyslelo na homosexuální orientaci, často se zdál motiv jejich jednání záhadný a nejasný. Ani po přímém dotazu nedokázali někteří z nich svému lékaři říci, proč to udělali.

Mnoho z nich v té době prožívalo těžkou depresi, mezi jejíž příznaky patří vedle špatné nálady i horší soustředění, poruchy spánku a chuti k jídlu. Příznaky deprese mohou zakrýt původní příčinu duševní krize, která spočívá v odmítání sexuální orientace. Někteří psychické napětí uvolňují požíváním alkoholu a drog. Jejich riziko je v tom, že mohou dále oslabit kontrolu a usnadnit sebevražedné jednání.

Člověk s depresí patří do rukou lékaře. Nebezpečí sebevraždy nelze podceňovat. Neplatí, že ten, kdo o ní mluví, tak ji nikdy nespáchá. Nejprve léčba musí zvládnout jeho

⁴⁸ PROCHÁZKA, I. Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe. Brno: STUD, 2002, str. 5

*úzkost a deprese, intenzivní psychoterapie je pak zaměřená na přijetí sebe sama. Lidé s obtížným coming outem přitom bývají často velmi inteligentní a osobnostně kvalitní. Právě proto snad svůj problém berou moc vážně.*⁴⁹

Pokud si člověk svou odlišnou sexuální orientaci uvědomí již v dospívání či v pubertě, má možnost si svůj život zařídit tak, že si buď najde homosexuálního partnera a žije s ním, nebo volí promiskuitní homosexuální styky, případně žije osamocený život bez partnera a bez sexu. Horší postavení mají lidé, kteří si svou odlišnou sexuální orientaci uvědomují postupně, ve vyšším věku, kdy jsou často již v manželském svazku a mají potomky. Pak dochází k dalším traumatům, kdy se jejich sexuální orientace sváří s pocitem zodpovědnosti a povinnosti vůči své rodině. Často pak doživotně potlačují svou homosexuální orientaci a trpí po zbytek života.⁵⁰

Do současné doby nebylo vědecky prokázáno, proč a jak vlastně homosexualita vzniká. Je mnoho teorií, které se snaží zjistit, proč je z některého jedince gay nebo lesba. Jedna z teorií hovoří o genu homosexuality na pohlavním chromozomu X, což však nenaznačuje, že by homosexualita byla dědičná, i když je prokázáno, že v některých rodinách je více homosexuálů než v ostatní populaci.

Jiná teorie se věnuje nitroděložnímu vývoji a určité odchylce, která způsobí nedostatečné zásobením centra sexuální orientace v mozku hormony, čímž je pak ovlivněn vývoj mozku a nastartována homosexualita.⁵¹

Dnešní věda již opustila myšlenku, že homosexualita je dána výchovou a prostředím, ve kterém dítě žije. Je zjištěno, že výchova v rodině může urychlit ujasnění si toho, že člověk je homosexuální, ale nemůže v něm homosexualitu vychovat. Mezi další poznatky patří to, že homosexualita není nemoc a že ji nelze léčit.⁵²

⁴⁹ PROCHÁZKA, I. Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe. Brno: STUD, 2002, str.11, 12

⁵⁰ PROCHÁZKA, I. Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe. Brno: STUD, 2002, str. 6

⁵¹ PROCHÁZKA, I. Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe. Brno: STUD, 2002, str. 7

⁵² PROCHÁZKA, I. Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe. Brno: STUD, 2002, str.8

1.6 Gay muži a rodičovství

Registrované partnerství je výrazným krokem vpřed, co se týká práv homosexuálů na formu jejich soužití dle vlastního uvážení. Dalším krokem, který je nutno učinit, je postavit se čelem k otázce rodičovství a výchovy dětí gay a lesbickými páry.

Pokud si dítě chtějí pořídit dvě lesby, není problém až tak velký – jedna z nich může mít klasický pohlavní styk s mužem a otěhotnět nebo využít umělé oplodnění. Pokud spolu žijí dvě ženy a vychovávají dítě, nejsou tak nápadné jako dva muži s dítětem ve své péči. Muž vzhledem ke svému biologickému potenciálu nemůže dítě sám donosit a porodit, takže zde nastává problém pro gaye, jak si oficiální cestou dítě pořídit. Diskuze na téma osvojení dětí homosexuálními páry je nutná. Autorka sama se přiklání k názoru, že je pro dítě lepší, když žije se dvěma milujícími tatínky než v dětském domově, kde se tety neustále střídají a dítě nemá žádné rodinné zázemí, ale tento názor i v dnešní době nemusí být přijat pozitivně.

Existují dvě teorie, které se zabývají výchovou dětí homosexuálními páry. Na jedné straně je teorie opírající se o obavu, že dítě bude postižené prostředím, ve kterém vyrůstá, druhá teorie naopak dokazuje, že je jedno, v jakém prostředí dítě vyrůstá, že nejsou rozdíly mezi dětmi z homosexuálních a heterosexuálních partnerství.

V České republice byl proveden výzkum gay otcovství v letech 2006–2007. Výsledky tohoto výzkumu byly podobné jako výsledky studií maďarské socioložky Judit Takács a slovinské socioložky Alenky Švab. Tento výzkum byl zaměřen výhradně na představy o rodičovství a otcovství u gay mužů. *„Jeho výsledky odkryly a poukázaly také na mnohé jiné aspekty, zejména ohledně generových postojů a stereotypů gay mužů či jejich morální obavy z rodičovství, které se ve zmíněných studiích neobjevují.“*⁵³

⁵³ HIML, P., SEIDL J. a SCHIDLER F. „Miluji tvory svého pohlaví“: homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí. Vyd. 1 Praha: Argo, 2013, str. 561

2 DISKRIMINACE

„Diskriminace lze jako původně latinský termín přeložit jako rozlišování, rozdílný nebo jiný přístup k jedné osobě nebo skupině než k jiné osobě nebo skupině či celku. Jak vyjádřil Ústavní soud ČR v mnoha svých rozhodnutích, zákaz diskriminace představuje zakotvení principu rovnosti všech lidí pozitivním právem.“⁵⁴

Zákon o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (také antidiskriminační zákon) č. 198/2009 Sb. zapracovává příslušné předpisy Evropských společenství, a v návaznosti na Listinu základních práv a svobod a mezinárodní smlouvy blíže vymezuje právo na rovné zacházení a zákaz diskriminace. V § 2 tohoto zákona je uvedeno, že diskriminace je přímá a nepřímá. Za diskriminaci se považuje obtěžování, pronásledování, stačí také pokyn či navádění k diskriminaci.⁵⁵

2.1 Přímá diskriminace

„Přímou diskriminací se rozumí takové jednání, včetně opomenutí, kdy se s jednou osobou zachází méně příznivě, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci, a to z důvodu rasy, etnického původu, národnosti, pohlaví, sexuální orientace, věku, zdravotního postižení, náboženského vyznání, víry či světového názoru. Za diskriminaci z důvodu pohlaví se považuje i diskriminace z důvodu těhotenství, mateřství nebo otcovství a z důvodu pohlavní identifikace.“⁵⁶

„Diskriminaci tedy možno chápat jako

- 1. vyčlenění jednotlivce nebo skupiny v porovnání se srovnatelnou skupinou;*
- 2. které je k tíži danému jednotlivci nebo skupině (ať již uložením dodatečného břemene v porovnání se srovnatelnou skupinou nebo odepřením dobra poskytnutého skupině jiné); a*
- 3. které není možné s ohledem na právem stanovenou metodologii ospravedlnit.*

⁵⁴ PLÁNÍČKOVÁ, Z. Soudní praxe v oblasti diskriminace na trhu práce: analýza judikatury Evropské unie a českých soudů. Český Krumlov: ICOS ve spolupráci s Českým helsinským výborem, 2008, str.6

⁵⁵ Antidiskriminační zákon [cit. 1.dubna 2015], <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198>

⁵⁶ Antidiskriminační zákon [cit. 1.dubna 2015], <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198>

*Bod číslo jedna přináší právníkovi otázku srovnatelnosti, bod druhý otázku toho, co lze považovat za negativní následek (znevýhodnění) ve vztahu k dané skupině nebo jednotlivce (tedy co je k tíži), bod třetí pak potřebu právní dogmatiky formulovat kritéria ne/ospravedlnitelnosti. Nejčastěji čelí právník problémům při odpovědích na otázku prvou a třetí.*⁵⁷

2.2 Nepřímá diskriminace

„Nepřímá diskriminace je ve srovnání s diskriminací přímou koncepčně podstatně složitější. Problematictější je i její aplikace. Vychází totiž z toho, že určitá obecná právní úprava, která formálně neobsahuje žádnou zakázanou diskriminační klasifikaci, ve skutečnosti vyvolává diskriminaci při své aplikaci. Takováto norma, ačkoliv je v obecné rovině formálně v pořádku, a aplikuje se „rovně“, má a musí mít v realitě na své adresáty nerovný dopad, přičemž tento nerovný dopad se odvíjí právě již od formulace kritéria podaného normou.

Podstata problému nepřímé diskriminace (obdobně jako u diskriminace přímé) leží

- 1. v rovině aplikační; v takovém případě je diskriminační aplikace odstranitelná změnou interpretace dané normy a stanovením přednosti výkladu souladného s principem rovnosti před výkladem s tímto principem nesouladným; nebo*
- 2. v rovině obecné, a spočívá v celkově vadné konstrukci normy jejím tvůrcem.*⁵⁸

Nepřímou diskriminaci můžeme chápat jako jednání či opomenutí, kdy je osoba vyčleňující se z většinového společenství, ať už na základě barvy pleti, národnosti, etnického původu, fyzického zjevu, náboženství, sexuální orientace, věku či obdobných náležitostí znevýhodněna, pokud toto znevýhodnění není podloženo právní či společenskou normou či nutností.

Za nepřímou diskriminaci můžeme považovat i takové jednání, které jedince nepřiměřeně a nadměrně obtěžuje, snižuje jeho důstojnost, ponižuje jej, vyvolává v něm

⁵⁷ BOBEK, M., BOUČKOVÁ P. a KUHN Z. Rovnost a diskriminace. Vyd. 1.. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 43

⁵⁸BOBEK, M., BOUČKOVÁ P. a KUHN Z. Rovnost a diskriminace. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 52, 53

oprávněné obavy a strach, uráží jej, sexuálně obtěžuje, čímž je narušována integrita dotčené osoby. Diskriminačním jednáním není jen samotné takové chování, které vede ke snižování důstojnosti a společenského postavení jedince, ale i návod k takovému jednání, ať už je tento návod verbální či neverbální. S tímto se často setkáváme především v zaměstnaneckém kolektivu, kdy je jedna osoba diskriminována tak, že další jedinec proti ní navádí okolní kolektiv, který se pak chová diskriminačně vůči tomuto jedinci. Toto považujeme za horizontální diskriminaci, neboť se jedná o osoby na stejné společenské úrovni a stejného postavení, na rozdíl od vertikální diskriminace, kdy vedoucí, tedy výše postavená osoba, využívá svého nadřazeného postavení k diskriminaci osoby podřízené prostřednictvím jeho kolegů.⁵⁹

V pracovním procesu často dochází k diskriminačnímu jednání zaměstnanců vůči jedinci, který se z kolektivu nějakým způsobem vyčleňuje. Může to začínat klepy a pomluvami, jeho ignorací ze strany kolektivu, nadměrným úkolováním ze strany vedoucího, šikanou, ponižováním, neposkytováním podstatných informací či sexuálním obtěžováním.⁶⁰

2.3 Diskriminační jednání

„Teprve 20. výročí sametové revoluce dalo vzniknout několika pracím věnovaným socialistické a zejména normalizační fázi československé minulosti.“⁶¹

Pokud budeme mluvit o menšinách jako takových, každému se hned vybaví romové, židé, asiáté, tělesně postižení atd., ale málokdo si uvědomuje, že menšinou je jakákoli skupina žijící promíšena s mnoha dalšími skupinami na určitém území. Homosexuální menšina mezi ně patří také, i když je poměrně mladá. Označení 4% je dnes známé

⁵⁹ BOBEK, M., BOUČKOVÁ P. a KUHN Z. Rovnost a diskriminace. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 149

⁶⁰ BOBEK, M., BOUČKOVÁ P. a KUHN Z. Rovnost a diskriminace. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 249

⁶¹ HIML, P., SEIDL J. a SCHIDLER F. „Miluji tvory svého pohlaví“: homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí. Vyd. 1 Praha: Argo, 2013

především u česky mluvícího obyvatelstva a toto označení si získala na základě výsledků průzkumu v populaci.⁶²

U většiny menšin se osudy, povědomí, informace a zvyky přenáší z generace na generaci, a pro jistotu je to doloženo i v písemné podobě. U homosexuálů toto chybí, nemají svou rodinnou historii. Každý z nich je ve většině případů prvním a posledním v rodině. Zkušenosti gayů z období první republiky, kdy bylo jejich chování považováno za trestné, nejsou do dnešních dnů dochovány a jsou ztraceny.

Je mnohem jednodušší postihovat diskriminační jednání v případě diskriminace kvůli věku, pohlaví nebo barvě pleti, protože toto jednání je snáze dokazatelné a není tak latentní, jako diskriminace z důvodu sexuální odlišnosti. Sex byl v naší republice dlouhodobě tabu a v mnoha lidech tento názor stále přetrvává. Veřejně se vyjadřovat o své sexuální orientaci a sexuálním životě často nedokážou ani heterosexuálové, natož pak osoby, které jsou zvyklé být za svou sexuální orientaci napadány a vysmívány.

Lidé s lesbickou a gay orientací se sice scházejí ve svých klubech, mají své stránky na internetu, ale jak autorka zjistila, takto se stýkají a jsou ochotni se k věci vyjadřovat pouze mezi svými, ne s osobami, které jsou heterosexuální. Pokud přece jen autorka získala kontakt, otevřeně s ní byli ochotni mluvit pouze někteří, a to ještě pod podmínkou, že nezveřejní jejich identitu.

2.4 Životní příběh Tomáše

Tomáš, 35 let, žije i pracuje v Brně ve velkém podniku. To, že jeho dospívání je odlišné od ostatních chlapců, si uvědomoval již v dospívání. V pětadvaceti letech si již byl jednoznačně vědom toho, že je gay. Navštívil sexuologa, kde si nechal vypracovat PPG test, který mu homosexualitu zcela potvrdil. Rok se snažil tajit svou orientaci, než si našel přítele a začali spolu plánovat společné bydlení.

⁶² HIML, P., SEIDL J. a SCHIDLER F. „Miluji tvory svého pohlaví“: homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí. Vyd. 1 Praha: Argo, 2013, str. 273

Otec jeho oznámení nesl velmi těžce a následkem utrpěl srdeční infarkt. Matka se to po počátečním šoku snaží brát vstřícněji a neustále mu opakuje, že mu jeho jednání odpustila. Stále nechápe, že není co odpouštět, lze pouze chápat a srovnat se s tím.

Protože „přihřátá“ či „teploučká“ kancelář byla na programu dne i u Tomáše v práci, považoval za vhodné o této skutečnosti informovat i přímého nadřízeného. Byl velmi mile potěšen jeho stanoviskem. Popřál mu mnoho štěstí v životě a řekl, že mu nezáleží na tom, s kým žije, ale pouze na jeho pracovních výsledcích. A protože pracovní výsledky mají souvislost i s osobním štěstím, přeje mu, aby jeho vztah dlouho vydržel. Rovněž jej ujistil, že od vedení podniku se žádné informace šířit nebudou.

Takové jednání je i v naší vyspělé společnosti bohužel spíše výjimečné, ale je pozitivní a mělo by být příkladem, jak se zachovat k lidem s odlišnou sexuální orientací.

2.5 Diskriminace v zaměstnání

I když má zaměstnavatel povinnost zabraňovat jakékoliv diskriminaci svých zaměstnanců, nebývá samozřejmostí, že se v takovém případě postaví za homosexuálního zaměstnance a za nepoškozování jeho pracovních a osobních práv. Navíc málokterý homosexuální zaměstnanec, pronásledovaný na pracovišti svými kolegy, je schopen si na toto jednání oficiálně stěžovat a málokdo je schopen a ochoten tuto věc veřejně řešit napomáhat latenci takového jednání. Je starou pravdou, že kde není žalobce, není soudce, a pokud se homosexuální jedinec neozve a nepožaduje řešení své situace, věc nikým řešena nebude. Problémem však je, že i když homosexuální jedinec sebere odvalu a veřejně oznámí pronásledování ze strany svých kolegů kvůli své sexuální orientaci, málokterý zaměstnavatel věc opravdu řeší a vyvodí důsledky. Přezírání hrubého jednání vůči svým zaměstnancům se netýká pouze homosexuálů, i jinak odlišní jedinci se s takovým přístupem na pracovišti setkávají často. Mnozí zaměstnavatelé raději dělají, že napadání jedince kvůli jeho odlišné orientaci nevidí, přistupují k tomuto problému, jako by neexistoval. Často se proto stává, že po kratší nebo delší době takto diskriminovaný zaměstnanec raději své pracovní místo opouští, i když zde byl pracovně spokojen a obsah práce mu vyhovoval, protože neustálé psychické vypětí se často podepisuje na jeho zdravotním stavu a osobním životě.

Obavy z hrubého jednání kolegů a z negativního hodnocení zaměstnavatelem pak vede k tomu, že i když v osobním životě se homosexuální jedinec ke své sexuální orientaci přiznává, v zaměstnání ji tají, takže kolegové o ní často nevědí. Na jedné straně je jednodušší zatajit, že je gay nebo lesbička, protože tento fakt není přímo viditelný, nevystupuje na povrch jeho tmavá pleť nebo vrásky ve tváři, ale již ten fakt, že si neustále musí dávat pozor na své chování a na to, co komu říká, představuje značné psychické vypětí a obava z prozrazení pak snižuje pracovní výkon.⁶³

Je zajímavé se zmínit o tom, jak se k homosexuálům staví ozbrojené složky, tedy policie a armáda. V současné době není možné se uchazečů o služební poměr u policie či armády ptát na jejich sexuální orientaci, i když zde dochází ke značné kumulaci jedinců mužského pohlaví na jednom místě, tedy by bylo možno dovozovat, že je zde možnost homosexuálního chování. K takovému názoru by mohlo přispět i to, že šikana u armády byla, je a bude, a může se projevit i vyžadováním homosexuálních služeb po heterosexuálním jedinci. Tento názor však je zastaralý a lze se domnívat, že i kdyby jako profesionální voják nastoupil homosexuál, neměl by být za své sexuální zaměření perzekuován. I když se autorka snažila zjistit, zda v naší armádě je oficiálně nějaký homosexuál, tuto informaci se jí nepodařilo ověřit a potvrdit, takže neměla možnost zjistit, zda armáda homosexualitu toleruje. Zákaz diskriminace homosexuálů v armádě však platí v České republice, ale například v Bulharsku, Rumunsku nebo Řecku mají homosexuálové práci v armádě zapovězenou. Pokud se mi podařilo zjistit, česká armáda problém homosexuality neřeší a o sexuální zaměření se v zásadě nezajímá, je na každém jedinci, jak dobrý voják je.

Když se autorka snažila zjistit otázku tolerance homosexuality v české armádě, velitel, od něhož se pokusila informace získat, jí řekl vtip, kterým tuto diskuzi uzavřel.⁶⁴

⁶³ <http://lidskaprava.poradna-prava.cz/> [cit. 1.dubna 2015]

⁶⁴ V době okupace se baví ředitel newyorské a berlínské filharmonie na téma tolerance. Berlínský ředitel říká: „Mám ve filharmonii šest Židů, my nikoho nediskriminujeme, kolik jich máte vy?“ Ředitel z New Yorku mu odpoví: „A víš, že to vůbec nevím?“

2.6 Škola a rodina

V souvislosti s diskriminací homosexuálů v zaměstnání by autorka ještě zmínila otázku studia, kde rovněž dochází k šikaně jedinců, kteří se nějak vylučují z většiny. Setkáváme se se šikanou z důvodu barvy pleti, kdy dítě výrazně odlišné od svého okolí je vyloučeno z kolektivu spolužáků a verbálně i fyzicky napadáno. V současné době, kdy v České republice žije značné množství cizinců a nejsou výjimkou sňatky bělošky a černochoha či Hispánce, potkáváme ve školách děti s různou barvou pleti častěji než za socialistické republiky. Odlišná barva pleti spolužáka už není tak výjimečná, jak bývala dříve. O to více jsou napadáni ti, kteří vyčnívají jiným způsobem, a sem se řadí i homosexuální studenti. Protože sexuální zaměření se začíná výrazněji projevovat v období puberty, v období citově velmi nevyváženém, může mít vědomí vyloučení z důvodu odlišného vnímání sexuality od většinové společnosti značný vliv na psychiku takto vyčleněného jedince, a tedy i na jeho budoucí sexuální život.

Děti si brzy uvědomí, že není vhodné ve škole dát najevo svou odlišnost nebo přiznat, že ve svém blízkém okolí mají homosexuála, protože posměšky pak stíhají nejen tohoto jedince, ale i jeho příbuzné, což dítě nese často velmi těžce, pokud mu na těchto osobách záleží. Je pozitivní, že na našich školách občas působí – především jako učitelé cizích jazyků – cizinci, kteří nemají takové zábrany hovořit o sexu se svými žáky a mají často mnohem tolerantnější přístup k různým odlišnostem než naši vyučující, často formovaní ještě socialistickou výchovou, která sex potlačovala a nehovořila o něm.

Rodina by měla být soudržnou jednotkou, kde se její členové mohou opřít o ostatní a hledat u nich pomoc. Je nám všem samozřejmě jasné, že toto je ideál, který v běžném životě silně pokulhává. A pokud rodiče zjistí, že jejich dítě místo toho, aby se zajímalo o opačné pohlaví, je homosexuálně zaměřené, často se může stát, že rodina tuto informaci neustojí a dá najevo, že je jejím nežádoucím členem. Je to dáno tím, že společnost automaticky předpokládá, že dítě bude chodit s partnerem opačného pohlaví, pak následuje svatba, děti, babička a dědeček se chlubí vnoučaty, a když pak rodiče zjistí, že tato vize se jim rozpadla a jejich syn miluje muže a ne krásnou dívku, s níž se mohou chlubit svým známým, najednou nevědí, jak se k tomuto problému postavit. Osvícení rodiče, kterých je bohužel nedostatek, svému dítěti opakovaně potvrzují, že jim nezáleží na tom, koho syn či dcera milují, že podstatné je to, aby byli se svým partnerem či partnerkou šťastni. Dávají mu najevo, že ho mají rádi, i když je homosexuál, a že se na jejich vztahu k němu nic

nezměnilo, ujistí ho svou podporou a všemožnou pomocí, protože si jsou vědomi, že dítě má i bez jejich výčitek svých vlastních problémů až nad hlavu. Bohužel se často stává, že tuto informaci rodiče přijmou s křikem, nadávkami i pláčem, vyhodí dítě z bytu, takže nemá kam jít, chytne se party a opět následuje kolotoč alkoholu, drog a trestných činů.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 CÍL VÝZKUMU

Homosexualitu dnes asi málokdo považuje za deviaci, ale spíše za variaci sexuální orientace. Naštěstí již nefiguruje na seznamu duševních nemocí a sexuálních poruch, přesto někteří z nás pohlížejí na LGBT komunitu s opovržením.

Cílem praktické části je zjistit u náhodně dotázaných respondentů názor na možnosti výchovy dětí u párů stejného pohlaví.

„V Dánsku, Španělsku, v některých státech USA homosexuální páry adoptovat děti mohou a nezdá se, že by to vedlo k jejich narušení. Sexuální orientaci dětí taková výchova samozřejmě nijak nemění. Už v osmdesátých letech se výzkumníci ve Velké Británii a USA soustředili na děti, které jsou vychovávány dvojicí stejného pohlaví. Nic nenormálního nenašli. Orientaci ovlivněnou neměly, ani sexuální identitu, neurotických příznaků neměly více než jejich vrstevníci, ani z pohledu na pozici v kolektivu nebyly hendikepované. Z odborného hlediska neexistují racionální důvody, proč by nemohly jednopohlavní rodičovské páry adoptovat nebo vychovávat dítě. Argumenty proti těmto možnostem jsou jen emocionální nebo ideologické, pramení z předsudků a mýtů. V minulosti se hledaly příčiny homosexuality hlavně ve výchově, v rodičovských modelech, ve vzorech, se kterými se člověk identifikoval. Všechny uvedené teorie byly v souladu se sociologizujícími přístupy, které v šedesátých letech v psychiatrii, psychologii, ale i v kriminologii převládaly. To bylo období, kdy i vrazi byli považováni za oběti, a to společnosti a nepříznivých životních okolností.“⁶⁵

3.1 Formulace hypotéz

Autorka si stanovila tyto pracovní hypotézy, jejichž platnost chce ověřit:

Hypotéza č. 1:

Domnívám se, že u párů stejného pohlaví jsou společností lépe přijímány ženy než muži.

⁶⁵ Weiss, P., Ondříčková, L., Weissova navigace sexem. Praha: Columbus, 2014, str. 148–149

Hypotéza č. 2:

Domnívám se, že dnešní společnost je tolerantnější k LGBT menšině než po roce 1989.

Hypotéza č. 3:

Domnívám se, že k vnějšímu coming-outu se v současnosti přiznávají spíše muži než ženy.

Hypotéza č. 4:

Domnívám se, že více než 70 % respondentů souhlasí s názorem, že výchova dětí u párů stejného pohlaví je lepší než výchova v dětských domovech.

3.2 Metody výzkumu

Výzkum byl realizován za pomoci kvantitativní metody, kdy autorka ke sběru dat použila dotazník, protože patří mezi jednu z nejčastěji používaných metod ve výzkumu. Používá se ve společenských vědách k hromadnému a rychlému zjišťování faktů, názorů, postojů, preferencí, hodnot, motivů, potřeb, zájmů aj. Mezi jeho výhody patří velké množství respondentů za krátkou dobu, anonymita, možnost odeslání přes internet bez přítomnosti tazatele a snadné vyhodnocení uzavřených otázek.⁶⁶ Mezi nevýhody patří chybějící kontrola, zda dotazník vyplnil oslovený respondent. Pokud respondent nerozumí otázce, nemá se koho zeptat. Patří sem také nulová flexibilita, protože otázky jsou dané předem a je omezená možnost odpovědí, ale částečně i neobjektivnost získaných dat. Proto autorka dotazník doplnila o textové pole, aby dala příležitost se vyjádřit k danému tématu.

Jako prostředek pro sběr dat byl použit strukturovaný dotazník, který obsahoval 14 uzavřených otázek vytvořených na základě předem stanovených hypotéz a 1 volné textové pole, kde se mohli respondenti podrobněji vyjádřit k danému tématu.

První část otázek byla zaměřena na zjištění všeobecných informací týkajících se respondentů (pohlaví, věk, vzdělání, víra, sexuální orientace) a další část otázek se již

⁶⁶ Gavora, P. a kol. 2010. Elektronická učebnice pedagogického výzkumu. [online]. Bratislava: Univerzita Komenského, 2010. Dostupné na: <http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk/>

týkala zjišťování názorů, preferencí a postojů k homosexuálně orientovaným lidem. Volné textové pole k vlastnímu vyjádření bylo také využito. Dotazník je součástí bakalářské práce. Celé jeho znění je v příloze č. 1.

Popis výzkumného vzorku

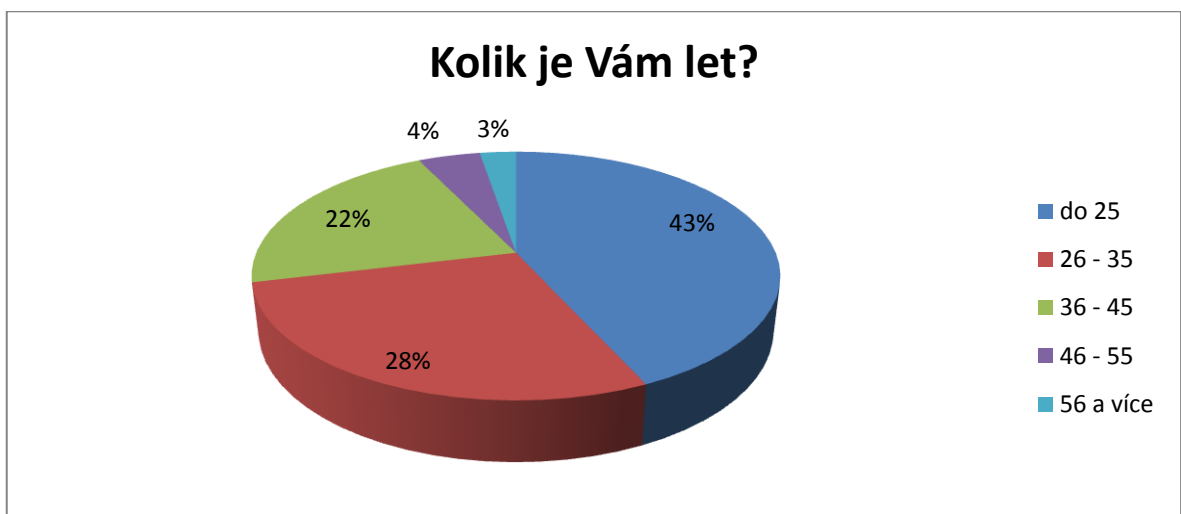
Autorka se nejprve rozhodla vést výzkum pomocí dotazníků v papírové podobě. Byly rozdány náhodným lidem, ale většina oslovených se nechtěla výzkumu zúčastnit a pokud se přece jen někdo zúčastnil, nevyplnil volné textové pole. Dotazovaní navíc často projevíli nesouhlas s případným krátkým rozhovorem k danému tématu. Proto autorka svěřila výzkum internetu a pomocí sociální sítě sesbírala dostatečné množství vyplněných dotazníků. Dotazníky zajišťovaly anonymitu dotazovaného a autorce přinesly zajímavé pohledy dotazovaných respondentů na téma, které je velmi citlivé i v 21. století.

Otázka č. 1 zjišťovala pohlaví. Z celkového počtu 264 respondentů bylo 161 žen a 103 mužů.



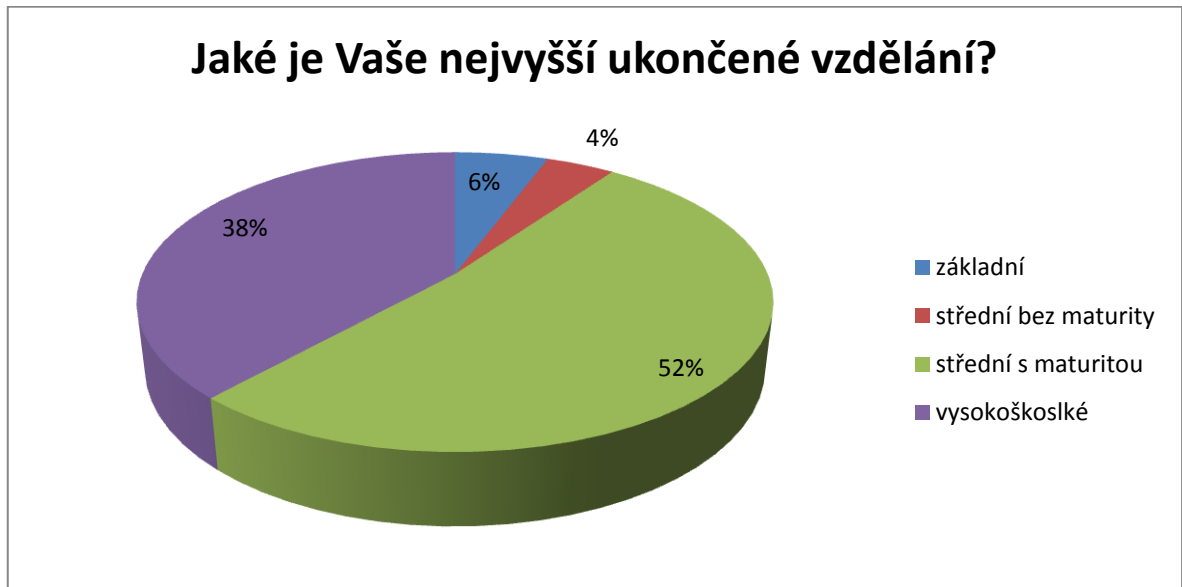
Graf 1 Pohlaví

Otázka č. 2 zjišťovala věkové rozpětí respondentů. Bylo 5 věkových kategorií; do 25 let; 26–35 let; 36–45 let; 46–55 let; 56 a více. V kategorii do 25 let zúčastnilo 114 respondentů, v kategorii 26–35 pak 74 respondentů, v kategorii 36–45 to bylo 57 respondentů, v kategorii 46–55 jich bylo 12 a v poslední kategorii 56 a více to bylo 7 osob.



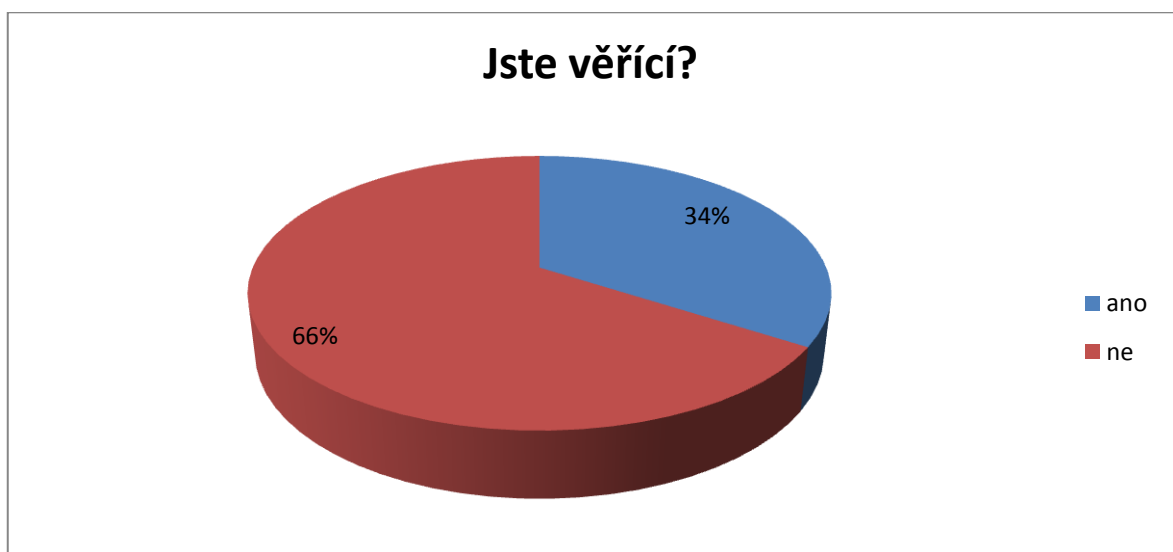
Graf 2 Věk respondentů

Otázka č. 3 udává nejvyšší ukončené vzdělání, kde 15 respondentů mělo ukončené základní vzdělání, 11 mělo střední vzdělání bez maturity, 137 respondentů mělo ukončené střední vzdělání s maturitou a 101 respondentů mělo ukončené vysokoškolské vzdělání.



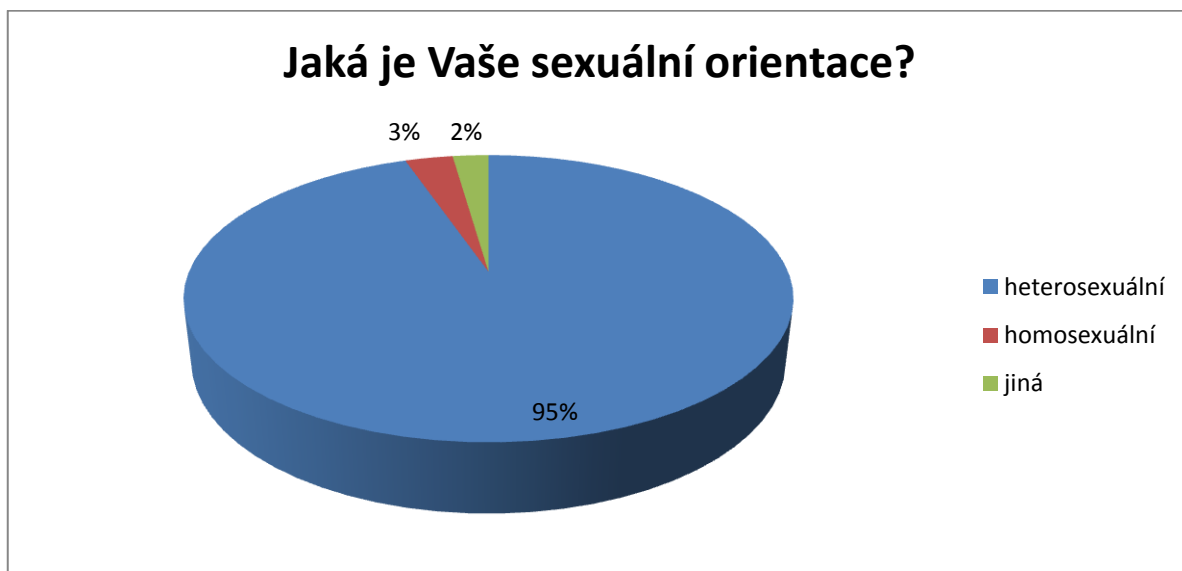
Graf 3 Nejvyšší ukončené vzdělání

Otázkou č. 4 autorka zjišťovala, zda jsou respondenti věřící. Výzkumu se zúčastnilo 90 věřících respondentů, což je 34 %, přičemž 174 respondentů se nepřiklání k víře.



Graf 4 Víra respondentů

Otázkou č. 5 se autorka zaměřila na sexuální orientaci respondentů. Zúčastnilo se 250 osob s majoritním heterosexuálním zaměřením, 8 osob s homosexuálním zaměřením a dalších 6 osob mělo jiné sexuální zaměření než zmíněné dvě.

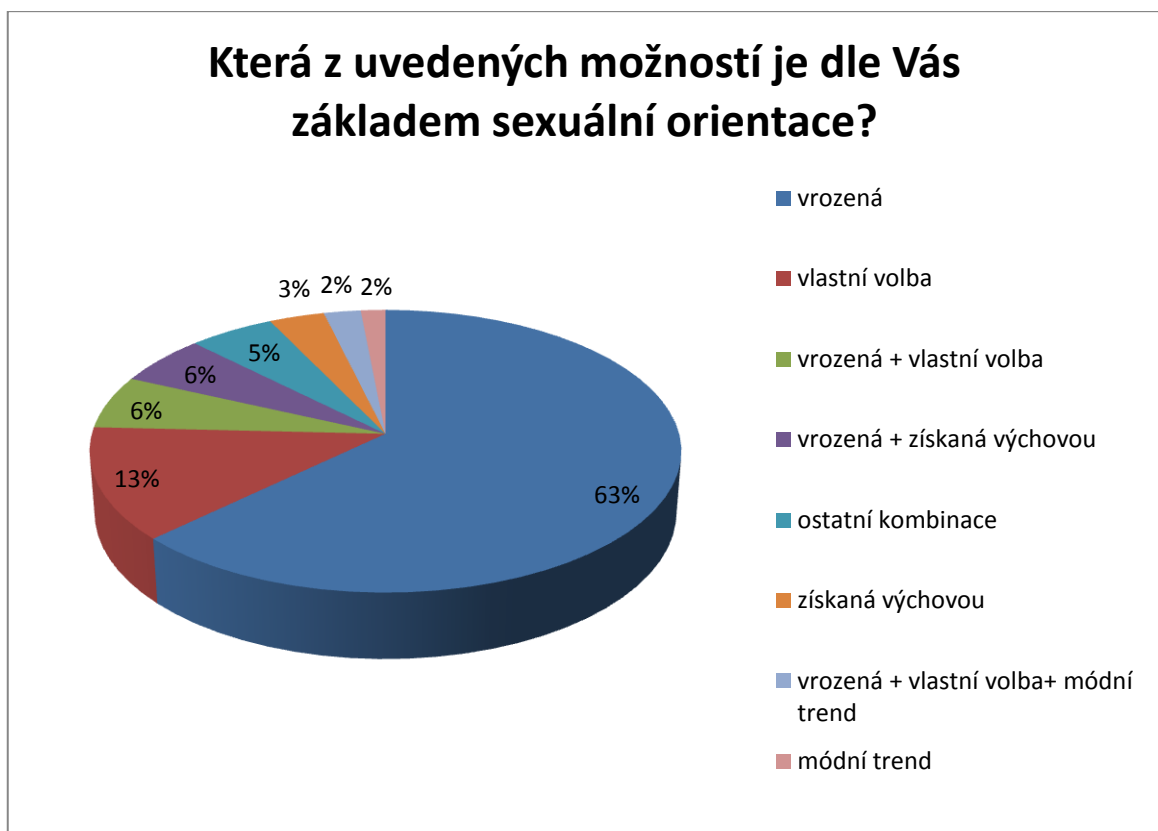


Graf 5 Sexuální orientace

3.3 Odpovědi na otázky

Otázka č. 6: „Která z uvedených možností je dle Vás základem sexuální orientace?“

Cílem bylo prověřit znalosti respondentů ohledně základu vzniku sexuální orientace. Tato otázka měla více možných odpovědí. Z celkového počtu 264 lidí si 63 % z nich, konkrétně 165 lidí, zvolilo jedinou odpověď, že jde o vrozenou dispozici, druhá nejčastější odpověď byla vlastní volba, ke které se přiklonilo 34 respondentů.

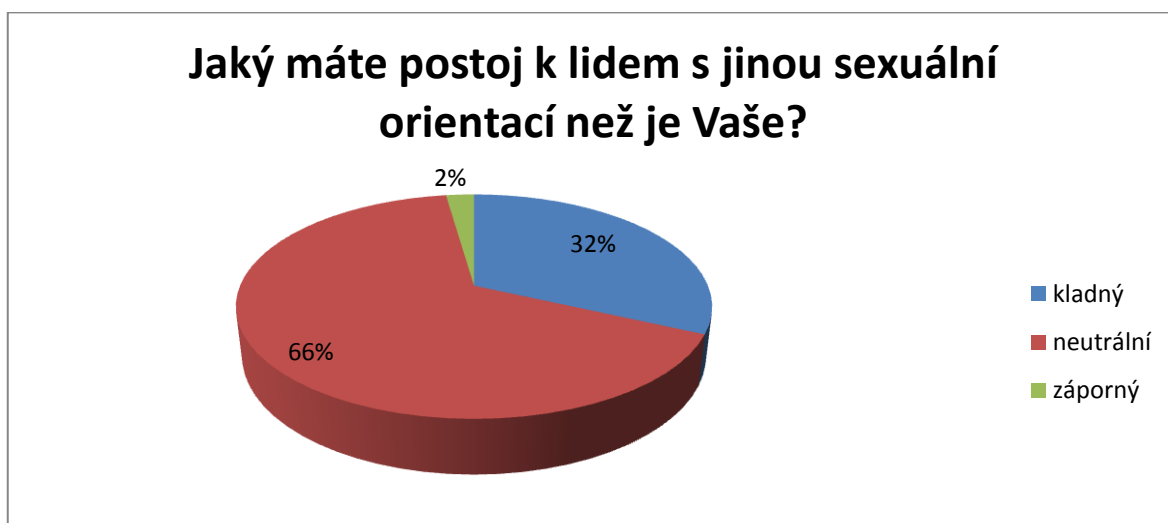


Graf 6 Základ sexuální orientace

Otázka č. 7: „Jaký máte postoj k lidem s jinou sexuální orientací než je Vaše?“

„Postoje vyjadřují vztah člověka k nějakému objektu – jevu, předmětu či jinému člověku. Část postojů je vrozených, nicméně většinu získáváme prostřednictvím osobní či zprostředkované zkušenosti s objekty. Všechny postoje jsou relativně trvalé.“⁶⁷

Kladný postoj k lidem s jinou sexuální orientací než je orientace respondenta má celkem 84 lidí, kde 29 z nich je příznává víru a 55 je nevěřících. Neutrální postoj k těmto lidem má 174 lidí. Záporný postoj k lidem s odlišnou sexuální orientací mají 2 % respondentů, což představuje celkem 6 osob, kde 4 z nich jsou věřící ženy, 1 věřící muž a 1 nevěřící muž.



Graf 7 Postoj k lidem s jinou sexuální orientací

⁶⁷ www.studium-psychologie.cz

Otázka č.: 8 „Máte ve svém okolí někoho s jinou než heterosexuální orientací?“

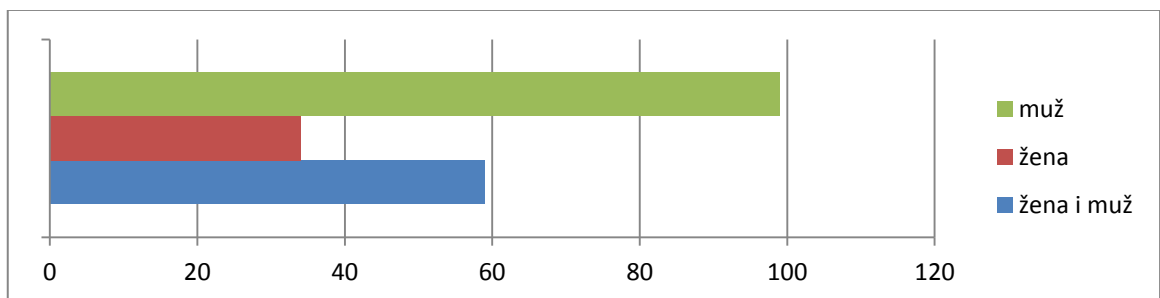
192 respondentů zná někoho s jinou než heterosexuální orientací, 38 lidí nezná nikoho takového a dalších 34 respondentů neví, zda se někdo takový v jejich okolí nachází.



Graf 8 Někdo s jinou než heterosexuální orientací

Otázka č.: 9 „Pokud jste v předešlé otázce odpověděl/a ano, napište prosím, zda se jedná o ženu či muže.“

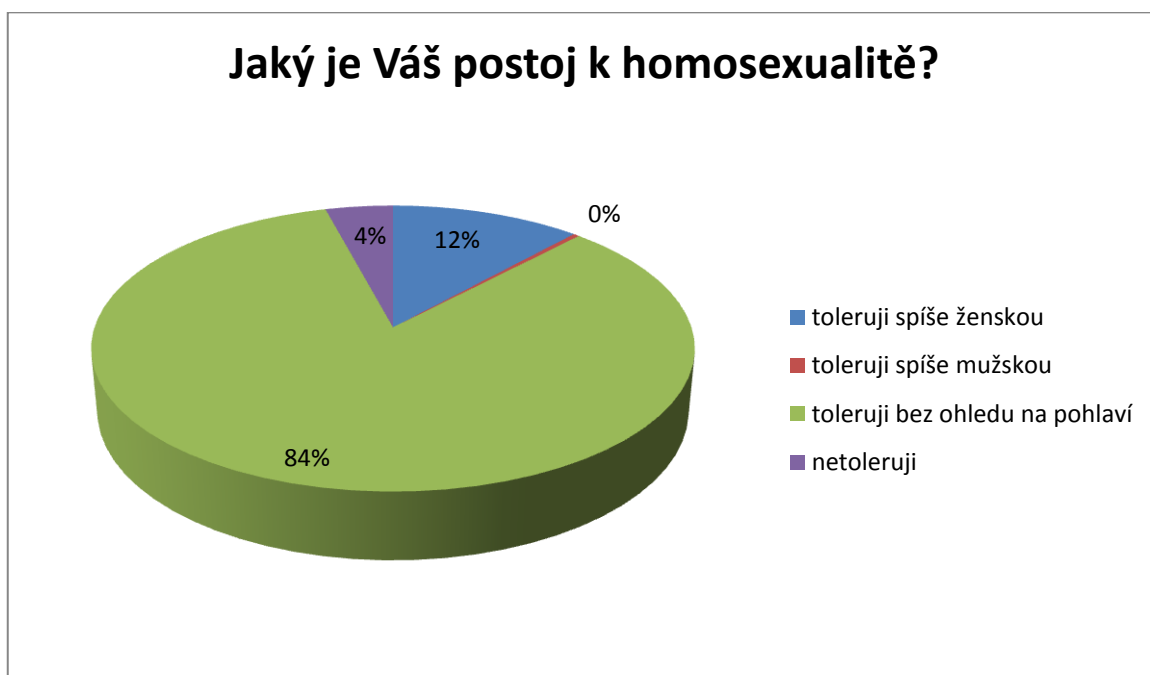
Tato otázka měla tři možné odpovědi. Z celkového počtu 192 respondentů jich 99 zná muže, 34 zná ženy a 59 respondentů zná ženy i muže.



Graf 9 Muži a ženy s odlišnou orientací

Otázka č.: 10 „Jaký je Váš postoj k homosexualitě?“

Tato otázka zjišťovala, kterou z daných sexuálních orientací společnost je či není schopna přijímat. Z celkového počtu 264 respondentů toleruje homosexualitu bez ohledu na pohlaví 221 osob. Netolerujících respondentů bylo 11, z toho 9 věřících.



Graf 10 Postoj k homosexualitě

Otázka č.: 11 „Vadí Vám projevy partnerské náklonnosti u jiných než heterosexuálních dvojic na veřejnosti?“

Projevem partnerské náklonnosti měla autorka na mysli držení se za ruce, kolem ramen, případně letný polibek, nikoli líbání či něco více. Tato nepřesně formulovaná otázka přiměla některé respondenty k doplnění komentáře, který bude zveřejněn níže.

V rámci dotazníku 190 respondentům nevadí projevy náklonnosti a 74 lidem toto vadí. Všechny těchto 74 respondentů patří do skupiny preferující heterosexuální vztahy, z toho je 36 mužů a 38 žen.



Graf 11 Projevy partnerské náklonnosti

Otázka č.: 12 „Myslíte si, že je dnešní společnost tolerantnější k sexuálním menšinám než těsně po roce 1989?“

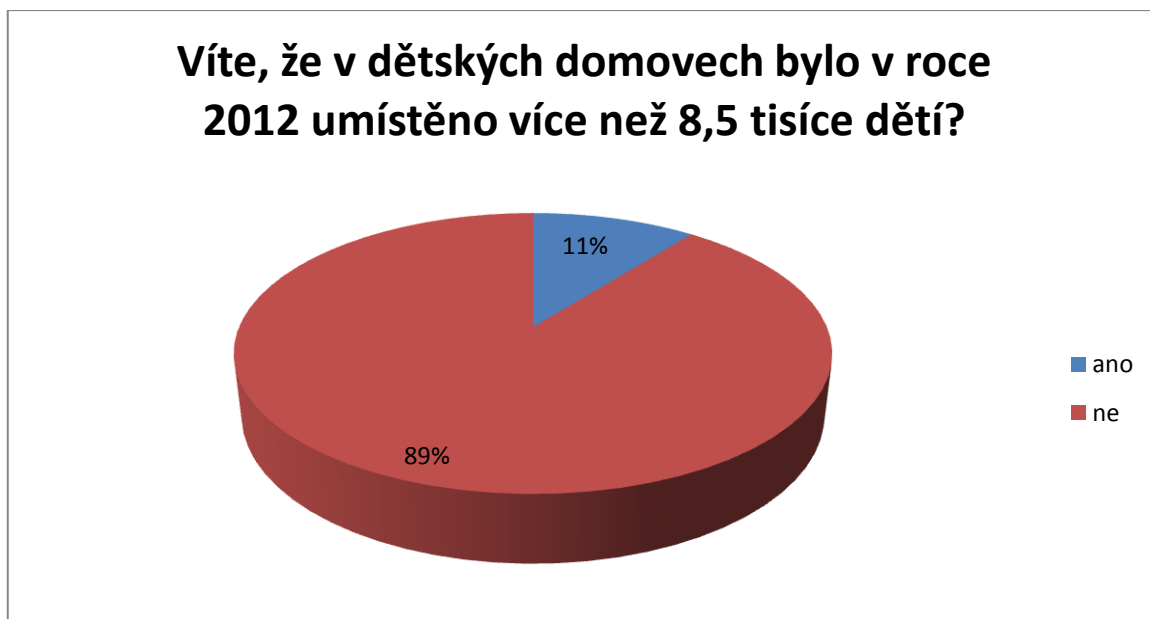
209 respondentů se přiklání k možnosti, že je naše společnost tolerantnější k sexuálním menšinám než těsně po roce 1989, 45 neví a 10 respondentů se domnívá, že společnost není tolerantnější. Je zajímavé, že všech těchto 10 respondentů vyplnilo svou heterosexuální orientaci, z toho se jedná o 6 žen a 4 muže.



Graf 12 Tolerance k sexuálním menšinám

Otázka č.: 13 „Víte, že v dětských domovech bylo v roce 2012 umístěno více než 8,5 tisíce dětí?“

Na území ČR vyrůstalo více než 8,5 tisíce dětí v ústavních zařízeních.⁶⁸ Z celkového počtu 264 dotazovaných respondentů byla tato informace novinkou pro 236 z nich, avšak 28 respondentů má o těchto datech přehled.



Graf 13 Děti v dětských domovech

⁶⁸www.nahradnirodina.cz

Počty dětí v ústavních zařízeních (resort MPSV, MŠMT, MZ):

Celkový počet dětí, které jsou v ústavních zařízeních umístěny na základě rozhodnutí soudu (ústavní výchova, ochranná výchova) je 7468 dětí (k 31. 12. 2011 – zdroj MPSV) – zbývající počet dětí je v ústavních zařízeních umístěn na základě žádosti zákonných zástupců (většinou se jedná o děti se zdravotním postižením v zařízeních sociálních služeb).

- zdravotnická zařízení (kojenecké ústavy, dětské domovy pro děti do 3 let) – ke konci roku 2011 umístěno 1428 dětí (zdroj ÚZIS)
- školská zařízení (dětské domovy, dětské domovy se školou, výchovné ústavy, diagnostické ústavy) – k 31. 12. 2011 umístěno 7150 dětí (zdroj Ústav pro informace ve vzdělávání)
- v domovech pro osoby se zdravotním postižením – k 31. 12. 2011 umístěno 834 dětí (zdroj MPSV)

Otázka č.: 14 „Souhlasíte s možností výchovy dětí u párů se stejným pohlavím?“

Cílem otázky bylo získat přehled názorů na velmi složitou otázku. Autorka se neptala na pěstounskou péči, adopci či osvojení, ale na možnost výchovy. Z celkového množství 264 respondentů projevilo souhlas 173 lidí, což je 66 % dotázaných a nesouhlas vyjádřilo 91 osob, což je 34 %. Všech 91 nesouhlasících osob je heterosexuálního zaměření a přitom jen 6 z nich má záporný postoj k lidem s odlišnou sexuální orientací.



Graf 14 Výchova dětí u stejnopohlavních párů

3.4 Vyhodnocení hypotéz

H1: Domnívám se, že u párů stejného pohlaví jsou lépe společnostmi přijímány ženy než muži.

Zjišťující otázka č.: 10 „Jaký je Váš postoj k homosexualitě?“

Tato hypotéza byla vyvrácena. Autorkou dotázaní respondenti v 84 % tolerují homosexualitu bez ohledu na pohlaví a pouze 4 % netolerují homosexualitu jako takovou.

H2: Domnívám se, že dnešní společnost je tolerantnější k LGBT menšině než po roce 1989.

Zjišťující otázka č.: 12 „Myslíte si, že je dnešní společnost tolerantnější k sexuálním menšinám než těsně po roce 1989?“

Tato hypotéza byla potvrzena, 79 % respondentů se přiklonilo k názoru, že naše společnost je tolerantnější než těsně po roce 1989.

H3: Domnívám se, že k vnějšímu coming-outu se v současnosti přiznávají spíše muži než ženy.

Zjišťující otázka č.: 8 „Máte ve svém okolí někoho s jinou než heterosexuální orientací?“

a dále otázka č.: 9 „Pokud jste v předešlé otázce odpověděl/a ano, napište prosím, zda se jedná o ženu či muže.“

Tato hypotéza byla potvrzena.

H4: Domnívám se, že více než 70 % respondentů souhlasí s názorem, že výchova dětí u párů stejného pohlaví je lepší než výchova v dětských domovech.

Zjišťující otázka č.: 14 „Souhlasíte s možností výchovy dětí u párů se stejným pohlavím?“

Tato hypotéza nebyla potvrzena, avšak téměř 66 % respondentů souhlasilo s možností výchovy dětí u těchto párů.

3.5 Některé názory respondentů

Jako prostředek sběru dat byl použit strukturovaný dotazník spolu s volným textovým polem, kde se respondenti mohli podrobněji vyjádřit k danému tématu.

Díky názoru respondentů na toto téma autorka některé z nich uveřejňuje:

- Vztah mezi lidmi stejného pohlaví je určitá degenerace lidské rasy, která se bude víc a víc rozšiřovat, díky farmaceutickému průmyslu, špatné stravě a dalších mnoha aspektů moderní doby.
- K otázce ohledně projevů partnerské náklonnosti bych chtěl dodat, že přehnanou náklonnost nemám rád ani u heterosexuálních párů.
- Projevy partnerské náklonnosti mi vadí i u heterosexuálních párů, pokud jde o výraznější projevy než je objetí, pohlazení či letný polibek.
- Nevadí mi projevy náklonnosti na veřejnosti, pokud po sobě doslova nelezou a obecně mi homosexualita nevadí, pouze pokud ji do nás média necpou horem dolem a nevnucují nám tyto „pohledy“, v soukromí ať si dělá kdo chce co chce, ale ať to nikde nehlásá.
- Držení za ruce, kolem pasu, polibek, pohlazení mi nevadí. Pokud si ale páry, jedno jaké orientace, pletou například lavičku v parku se svou ložnicí, končí má tolerance.
- Projevy partnerské náklonnosti mi nevadí, pokud jsou přiměřené. Vadí mi queer parade.
- Ve svém okolí mám více než jednu ženu a jednoho muže s odlišnou orientací než je heterosexuální. Věřím tomu, že názor na vnímání projevů vzájemné náklonnosti párů na veřejnosti i otázka k výchově dětí, je silně ovlivněn tím, zda je dotazovaná osoba single nebo vdaná nebo zda má děti.
- Vím o množství dětí umístěných do dětských domovů. A vím, jak je obtížné jedno z těchto dětí adoptovat.
- Jednoznačně jsem pro, aby i homosexuální páry měly možnost adopce ... kdyby byla petice určitě podepíši. Myslím si, že by se dítě mělo líp u homosexuálních rodičů, než v dětském domově a bez „újm“.
- Nemám nic proti tomu, aby dítě žilo s rodiči stejného pohlaví, ale já konkrétně si nedovedu představit, co to udělá s psychikou toho dítěte co se týče třeba zákeřnosti spolužáků.

- Myslím, že 90 % případů nesprávné výchovy je zapříčiněno z neznalosti věci, z bezradnosti – není kdo by poradil, dohlížel, neexistuje nějaký „manuál“ a proto se používají stále dokola osvědčené rodinné postupy. Naši to dělali tak a tak, jejich rodiče stejně a jejich rodiče ... a taky jsme vyrostli. Proto jsou podle mě nebezpečné některé převzaté a naučené vzorce chování.
- Dítě si do podvědomí ukládá všechny zkušenosti získané v průběhu psychosomatického vývoje. A ty potom slouží jako podklad pro vzorce chování – naučené a převzaté vzorce chování. Proto se nemyslím, že je vhodná výchova v rodině, kde jsou partneři stejného pohlaví. Samozřejmě, že v tzv. „normálních“ rodinách je situace mnohdy velice špatná – opilství, agresivita apod. Už je opravdu zapotřebí, aby se rodičovství a výchova řídilo alespoň nějakými pravidly vymahatelnými státem. – Vždyť jen k řízení auta musí člověk složit zkoušky a znát zákonná pravidla, kterými se v praxi musí řídit, jinak přijde sankce. Ale výchovu dětí neupravuje, neusnadňuje a nepomáhá s ní nikdo a nic. To je velmi špatné.
- Homosexuální páry mi nevadí, ale jsem proti tomu, aby takové páry vychovávaly děti. Neřeším etiku, nebo co říká příroda, ale je dokázané, že lidské mládě se vždy učí od svých rodičů, kopíruje je, vidí je, napodobuje a vzhlíží k nim, alespoň do určitého věku. Proto se domnívám, že rodinný vzorec, který takové dítě pochytl, jej zcela jistě ovlivní a v budoucnu se dříve nebo později může projevit.
- Myslím si, že vývoj dětí je takto ohrožen. V křehkém pubertálním věku vysvětlovat svému okolí, že nemám maminku, ale dva tatínky... Dle mého názoru by se tyto děti staly větším terčem šikany, než si vůbec dovedeme představit, obzvláště v dnešní době, kdy jsou k sobě děti stále více agresivnější a krutější.
- Souhlasím, aby mohli děti vychovávat rodiče stejného pohlaví, pokud je jeden z nich biologický rodič. Nesouhlasím však s adopcí – to se mi zdá být nebezpečným sociálním experimentem.
- Necítím se být kompetentní odpovědět na tuto otázku, ale měli by to posuzovat konkrétní odborníci. Všeobecně je ale určitě lepší dát vychovávat dítě takovému páru, pokud mu poskytne vhodné zázemí než by strávilo dětství např. v dětském domově.
- Problém s dětmi v domovech, pokud vím, souvisí spíš s tím, jak jsou nastavena pravidla pro adopce. Mohu se mýlit, nijak zvlášť jsem to nezkoumal, ale mám za to, že je přetlak zájemců o adopce oproti adoptovaným dětem. Pamatuji si, že při

projednávání zákona o registrovaném partnerství homosexuálové prohlašovali, že adopce dětí je něco, o co nemíní nikdy usilovat. Teď usilují o adopce vlastních dětí jednoho z páru. Obávám se, že bude následovat požadavek na neomezené adopce a následně požadavek na přednostní adopce (se zdůvodněním, že oni vlastní děti mít nemohou).

- Nesouhlasím s povolením adopce homosexuálními páry. Pokud mají vlastní děti, tak je přirozené, že je i vychovávají.
- Děti patří do rodiny, kde je máma a táta. Žena a muž se doplňují, každý je jiný a společně tvoří dokonalý celek a toto působí i při výchově dětí. Táta je ten ochránce a živitel rodiny a máma to je láska a péče.
- Možná, že je pro děti lepší, když se o něj starají dvě tety doma, než aby se dvě tety v domově staraly o dvacet dětí, ale alespoň tím neříkáme dítěti, že svazek ženy a ženy (muže a muže) je normální pokud je někdo homosexuál, snažím se jej za to neodsuzovat, ale osobně mi to přijde proti veškeré logice. Nejen kvůli tomu, že jsem věřící, ale partnerství muže a ženy je věcí už prvobytně pospolných společností, kdy se vzájemně doplňovali...
- Souhlasím s možností výchovy dětí u homosexuálních párů. Nicméně podle mě je důležité posuzovat každý případ individuálně. Např. si nemyslím, že je vhodné umístit do této rodiny dítě, které například trpí pocitu méněcennosti, cítí se být vyčleněno z kolektivu apod. Obávám se, že by se mohli problémy takového dítěte prohloubit, jelikož by jeho začlenění do „atypické“ rodiny mohlo kupříkladu způsobit prohloubení jeho pocitu vyčlenění. Na druhou stranu je lepší, aby dítě bylo v homosexuální harmonické rodině, než-li v heterosexuální nevyrovnané rodině.
- Nesouhlasil bych pouze v případech, kdyby jiný člen rodiny měl trpět (např. matka, která dítě porodila a neměla by možnost ho vychovávat v důsledku toho, že by soud výchovu dítěte svěřil otci s novým partnerem).
- Při výchově dětí by měly být zastoupeny obě rodičovské role. V mnoha případech ale děti vychovává jen jeden partner, tak proč by nemohla být tato jedna rodičovská role zdvojená.
- Nejsem proti péči pěstounské, ale adopce ne. Rodina je žena-muž.
- Jsem heterosexuální orientace žijící v dlouhodobém vztahu. Mí dva nejbližší přátelé jsou lesbičky a gay. Kromě nich mám mnoho kamarádů a známých homosexuálů. Nemám s nimi naprosto žádný problém a podle mého názoru jsou

úplně stejní lidé jako heterosexuálové. Tak jako mezi heterosexuály jsou lidé rozumní, chytří, slušní a mně sympatičtí, ale také zlí, nevychovaní, zločinci apod., tak jsou i mezi homosexuály. Co se týče projevů náklonnosti na veřejnosti, mám i na toto stejné měřítko pro homo i heterosexuály. Pokud je to „vkusné“, v mezích, nevadí mi to, pokud jsou ale tyto projevy jaksi „trochu moc“, nevhodné, patřící do soukromí, jsou mi nepříjemné a působí na mě stejně, ať se jedná o muže se ženou, ženu se ženou, či muže s mužem. Stejně měřítko mám i co se týče výchovy – dobře vychovat a připravit dítě do života mohou lidé stejného i opačného pohlaví. Stejně tak i naopak – v negativním slova smyslu. A pro každé dítě je rozhodně lepší milující, pečující a starající se rodina, než dětský domov – ať už má dvě mámy, dva táty, mámu a tátu, nebo jen jednoho rodiče.

ZÁVĚR

Sexualita je od nepaměti s člověkem spojena stejně jako potřeba jíst, pít či spát. Potřeba zachování rodu je stejně silná jako nutnost ukojit hlad. Sex je stejně přirozený jako jídlo a pití. Podobně, jak se lidé od sebe odlišují pohlavím, výškou, barvou vlasů nebo barvou pleti, mohou se odlišovat i svou sexuální orientací. Skutečnost, že homosexuálů jsou přibližně 4 % naší společnosti ještě neznamena, že pro nás neexistují a že je můžeme vymazat z našeho chápání a vnímání. Je-li člověk pravák nebo levák, je dáno jeho genetikou; stejně tak jeho sexuální orientace je mu dána již při narození a není možno ji změnit, lze ji pouze přiznat, potlačit nebo skrýt.

Pokud odsuzujeme lidi s jinou barvou pleti či s jiným náboženským vyznáním, logicky rovněž odsuzujeme lidi s jinou sexuální orientací.

Celé generace bylo naší společnosti předkládáno, že pouze heterosexuální vztah je ten správný, proto je nyní tak těžké pochopit a tolerovat homosexualitu.

Naši předkové nám dávají genetický vklad, který sice může být výchovou ovlivněn, ale nemůže být změněn. Narodí-li se člověk jako homosexuál, může se chovat jako heterosexuál, oženit se, mít dítě, ale jeho homosexuální orientace v něm stále zůstává. Čím tolerantnější bude naše společnost, tím méně budou homosexuálové nuceni se přetvařovat. Pokud se nebudou obávat diskriminace za svou sexuální orientaci, budou moci svobodně vyjádřit své sexuální zaměření.

I demokratická společnost, ačkoliv hlásá svobodu slova, projevu, vyznání apod., diskriminuje osoby, které se jakýmkoliv způsobem vymykají zaběhnutým formám.

V této práci autorka definovala jak historické pojetí homosexuality, tak současné negativní projevy společnosti vůči homosexuálům.

Maslowova pyramida potřeb a hodnot chápe jako základní fyziologické potřeby potravu, tekutiny, vyměšování, spánek, odpočinek, vyhnutí se bolesti, pohyb, ale také sexuální uspokojení. Teprve až za těmito základními potřebami je potřeba bezpečí (jistoty, stálosti, pravidel), potřeba sounáležitosti (láska, náklonnost, shoda, potřeba někam patřit), potřeba uznání a na vrcholu potřeba seberealizace. Tak jako heterosexuálové vyjadřují potřebu sounáležitosti v různých klubech a společenstvích, stejně tak i homosexuálové potřebují vyjádřit svou sounáležitost o to více, že jejich odlišnost je vyčleňuje z majoritní společnosti.

V období totality literatura charakterizovala gaye jako egocentrickou osobnost bez zájmu o druhé i o výchovu dětí. Autorka se domnívá, že toto pojetí vyplývalo z absolutní diskriminace homosexuality v té době, kdy homosexuálové neměli možnost jakkoli beztrestně projevit svou sexuální orientaci, kterou v rámci pudu sebezáchovy byli nuceni tajit, potlačovat a skrývat. Diskriminační prostředí je vedlo k tomu, že se snažili o pouhé přežití ve své vlastní společnosti a v utajených klubech, bez veřejných projevů své sexuální orientace. S rozvojem demokracie došlo i k rozvoji práv homosexuálů, protože otevřenější společnost více chápe minoritní menšiny včetně homosexuálů.

Člověk nucený přežít v extrémních podmínkách myslí pouze na uspokojení svých základních životních potřeb. Dostane-li se do běžných podmínek, rozšíří se okruh jeho zájmů a potřeb. Rovněž homosexuálové, kteří byli nuceni před veřejností tajit svou orientaci, pro sebe nyní požadují to, co je přirozené pro heterosexuální páry, například společné soužití se všemi právy heterosexuálních párů. Logicky také žádají, aby jim bylo umožněno společně vychovávat děti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Právní normy a zákony:

Antidiskriminační zákon. Zákon č. 198/2009 Sb. [online]. 2010-2015 [cit. 2015-04-15].

Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-198>

Listina základních práv a svobod. Zákon č. 2/1993 Sb. [online]. 2013 [cit. 2015-04-15].

Dostupné z <http://www.sbirkazakonu.info/listina-zakladnich-prav-a-svobod/>

Občanský zákoník. Zákon č. 89/2012 Sb. [online]. 2010-2015 [cit. 2015-04-15]

Dostupné z <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

Sbírka zákonů republiky Československé. Zákon č. 86/1950, § 241 [online]. 18.7.1950

Pohlavní styk s osobou téhož pohlaví [cit. 2015-04-01].

Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=86&r=1950>

Zákon o registrovaném partnerství. Zákon č. 115/2006 Sb. [online]. 2010-2015 [cit. 2015-

04-015]. Dostupné z <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-115>

Literatura:

AARDWEG, G. Terapie homosexuality: rádce pro postižené a poradce. Vyd. 1. Praha: Pro občanské sdružení Exodus vydalo Hnutí Pro život ČR, 2003, 110 s. ISBN 80-239-1403-0.

BOBEK, M., BOUČKOVÁ P. a KUHN Z. Rovnost a diskriminace. Vyd. 1 Praha: C. H. Beck, 2007, 471 s. ISBN 978-80-7179-584-1.

BRZEK, A., PONĎĚLÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. Třetí pohlaví? Vyd. 1. Praha: Scientia Medica, 1992, 128 s. ISBN 80-85526-03-4.

CAPPONI, V., NOVÁK T. a HAJNOVÁ R. Sexuologický slovník. Vyd. 1. Praha: Grada, 1994, 149 s. ISBN 80-7169-115-1.

ESLAVA GALÁN, J. Láska a sex ve starém Řecku. Vyd. 1. Překlad Jan Schejbal. Praha: Ikar, 2003, 230 s. ISBN 80-249-0244-3.

ESLAVA GALÁN, J. Milostný život ve starém Římě. Vyd. 1. Praha: Ikar, 2004, 222 s. ISBN 80-249-0410-1.

FANEL, J. Gay historie. Praha: Dauphin, 2000, 527 s. ISBN 80-7272-010-4.

FEINBERG, L. Pohlavní štvanci: [od Johanky z Arku až po současnost]. Vyd. 1. Praha: G plus G, 2000, 173 s. ISBN 80-86103-32-3.

HELMINIAK, DANIEL A. Co vlastně Bible říká o homosexualitě? Vyd. 1. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2007, 131 s. ISBN 978-80-7325-122-2.

HIML, P., SEIDL J. a SCHIDLER F. „Miluji tvory svého pohlaví“: homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí. Vyd. 1 Praha: Argo, 2013, 649 s. ISBN 978-80-257-0876-7.

JANOŠOVÁ, P. Homosexualita v názorech současné společnosti. Praha: Karolinum, 2000, 218 s. ISBN 80-7184-954-5.

LAUN A. (editor). Homosexualita z katolického pohledu. Vyd. 1. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 2003, 334 s. ISBN 80-7266-138-8.

MORUS, R. L. Světové dějiny sexuality. Vyd. 2., dopl., (V NV1.). Překlad STRACH J. Praha: Naše vojsko, 1992, 298 s. ISBN 80-206-0071-x.

PLÁNÍČKOVÁ, Z. Soudní praxe v oblasti diskriminace na trhu práce: analýza judikatury Evropské unie a českých soudů. Český Krumlov: ICOS ve spolupráci s Českým helsinským výborem, 2008, 56 s. ISBN 978-80-254-2364-6.

POLI, O. Srdce táty. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2010, 151 s. ISBN 978-80-7195-408-8.

PROCHÁZKA, I. Coming out: průvodce obdobím nejistoty, kdy kluci a holky hledají sami sebe. Brno: STUD, 2002, 34 s. ISBN 80-238-8850-1.

SEIDL, J., Od žaláře k oltáři. Host vydavatelství, 2012. ISBN 978-80-7294-585-6.

SMITH, F. Hnutí homosexuálů: boj za lidská práva, nebo propaganda? Vyd. 1 Praha: F. LaGard Smith, c2004, 182 s. ISBN 80-239-4122-4.

VENGLÁŘOVÁ, M. a EISNER P. Sexualita osob s postižením a znevýhodněním. Vyd. 1. Praha: Portál, 2013, 207 s. ISBN 978-80-262-0373-5.

WEISS, P., Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba. Vyd. 1. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9.

WEISS, P., Sloupky o sexu: [40 úvah o sexu a vztazích]. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2010, 142 s. Moje psychologie. ISBN 978-80-204-2188-3.

WEISS, P., ONDŘICHOVÁ, L., Weissova navigace sexem. Praha: Columbus, 2014, 208 s. ISBN 978-80-87588-43-7.

WEISS, P. a ZVĚŘINA J. Sexuální chování v ČR – situace a trendy. Vyd. 1. Praha: Portál, 2001, 159 s. ISBN 80-7178-558-x.

Použité internetové zdroje:

Gavora, P. a kol. 2010. Elektronická učebnica pedagogického výskumu. [online]. Bratislava: Univerzita Komenského, 2010. Dostupné z: <http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk/> ISBN 978-80-223-2951-4.

LGBT, Wikipedie Otevřená encyklopedie [online], 2015, [cit. 2015-04-12], dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/LGBT>

Co je diskriminace, Poradna pro občanství, občanská a lidská práva [online], 2009, [cit. 2015-04-01], dostupné z: <http://lidskaprava.poradna-prava.cz/>

Postoje, složky postojů, jejich regulační význam, Studium psychologie [online], 2015, [cit. 2015-03-20], dostupné z: <http://www.studium-psychologie.cz/socialni-psychologie/5-postoje.html>

Statistiky náhradní výchovy v ČR, Náhradní rodina [online], 2013, [cit. 2015-03-20], dostupné z: http://www.nahradnirodina.cz/statistiky_nahradni_vychovy_v_cr

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Pohlaví.....	40
Graf 2 Věk respondentů.....	40
Graf 3 Nejvyšší ukončené vzdělání	41
Graf 4 Víra respondentů	41
Graf 5 Sexuální orientace	42
Graf 6 Základ sexuální orientace	43
Graf 7 Postoj k lidem s jinou sexuální orientací.....	44
Graf 8 Někdo s jinou než heterosexuální orientací.....	45
Graf 9 Muži a ženy s odlišnou orientací	45
Graf 10 Postoj k homosexualitě.....	46
Graf 11 Projevy partnerské náklonnosti	47
Graf 12 Tolerance k sexuálním menšinám	48
Graf 13 Děti v dětských domovech	49
Graf 14 Výchova dětí u stejnopohlavních párů	50

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Tab. Počet trestů uložených homosexuálním osobám v letech 1914–1922	17
Tabulka 2 Tab. Délka trestů uložených osobám v letech 1914–1922	18

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA I: DOTAZNÍK

PŘÍLOHA I: DOTAZNÍK

DOTAZNÍK

Vážený respondente, jsem studentkou bakalářského studijního programu Specializace v pedagogice, oboru Sociální pedagogika Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, fakulty humanitních studií na Institutu mezioborových studií Brno.

Tímto Vás chci poprosit o zodpovězení několika otázek. Vaše odpovědi jsou zcela anonymní a budou použity pouze pro vypracování praktické části méj bakalářské práce.

Velmi děkuji za Váš čas. Alena Gottvaldová

Jakého jste pohlaví?

- a) žena
- b) muž

Kolik je Vám let?

- a) do 25
- b) 26–35
- c) 36–45
- d) 46–55
- e) 56 a více

Jaké je Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?

- a) základní
- b) střední bez maturity
- c) střední s maturitou
- d) vysokoškolské

Jste věřící?

- a) ano
- b) ne

Jaká je Vaše sexuální orientace?

- a) heterosexuální
- b) homosexuální
- c) jiná

Která z uvedených možností je dle Vás základem sexuální orientace:

- a) vrozená
- b) nemoc
- c) vlastní volba
- d) módní trend
- e) získaná výchovou
- f) jiná

Jaký máte postoj k lidem s jinou sexuální orientací než je Vaše:

- a) kladný
- b) neutrální
- c) záporný

Máte ve svém okolí někoho s jinou než heterosexuální orientací?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

Pokud jste v předešlé otázce odpověděl/a ano, napište prosím, zda se jedná o ženu či muže:

žena

muž

Jaký je Váš postoj k homosexualitě:

- a) toleruji spíše ženskou
- b) toleruji spíše mužskou
- c) toleruji bez ohledu na pohlaví
- d) netoleruji

Vadí Vám projevy partnerské náklonnosti u jiných než heterosexuálních dvojic na veřejnosti?

- a) ano
- b) ne

Myslíte si, že je dnešní společnost tolerantnější k sexuálním menšinám než těsně po roce 1989?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

Víte, že v dětských domovech bylo v roce 2012 umístěno více než 8,5 tisíce dětí?

- a) ano
- b) ne

Souhlasíte s možností výchovy dětí u párů se stejným pohlavím?

- a) ano
- b) ne

Zde můžete doplnit Vaše odpovědi nebo mi něco vzkázat: